Ազգ
Azg armenian daily
24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1999 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 32 (1777)

Թուրքիայի դատախազությունը պահանջելու է մահապատժի դատապարտել Օջալանին

ԱՆԿԱՐԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ա. Օջալանին պաշտոնապես ներկայացվել է պետական դավաճանության եւ երկիրը պառակտելու փորձ կատարելու մեղադրանք։ Թուրքիայի դատախազությունը հայտարարել է, որ պահանջելու է մահապատժի ենթարկել Օջալանին։ Թուրք դատավորն այս մեղադրանքը ներկայացրել է Ստամբուլին մերձակա կղզում գտնվող խիստ ռեժիմի բանտում տեղի ունեցած լսումների ընթացքում։ Մամուլի ներկայացուցիչներին արգելվել է ներկա լինել դրանց։

Ըստ BBC ռադիոկայանի, Թուրքիայի ԱԳՆ-ն մերժել է Եվրամիության դիմումը՝ Օջալանի դատավարությանը արտասահմանյան դիտորդների ներկայությունը թույլատրելու մասին։ Ըստ ԱԳՆ-ի, դա կնշանակեր խրախուսել Թուրքիայի անկախ դատավարությանը միջամտելու փորձերը։

ՊԱԹՈԼՈԳԻԱԿԱՆ

ԱԺ-ն գնում է դեպի ինքնալուծարում

Ո՞վ բերեց բոյկոտելու կարմրուկը խորհրդարան

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Կուսակցական ներկապնակում իշխող կարմիր գույնը Կոմկուսի խորհրդանիշն է։ Եվ պատահական չէ, որ ԱԺ կոմունիստական խմբակցության ներկայացուցիչ Խորեն Սարգսյանը քվեարկությունները եւ գրանցումը բոյկոտելու համաճարակը, որ վերջերս «մոլեգնում է» խորհրդարանում, անվանեց «կարմրուկ»՝ անկեղծ վրդովմունքով հարց ուղղելով գործընկերներին. «Բոյկոտելու էս կարմրուկը ո՞վ բերեց պառլամենտ», ինչին ի պատասխան՝ Արա Սահակյանը, ելնելով պատմության քաջիմացությունից, սրամիտ արձագանքեց՝ նախադեպը բոլշեւիկներից է գալիս, այդ բոլշեւիկները ժամանակին բոյկոտեցին Պետդումայի ընտրությունները։ Եվ այսպես, կեսկատակ, կեսլուրջ ԱԺ-ն որոշեց որդեգրել բոլշեւիկյան պայքարի զինանոցը՝ բոյկո՞տ, բոյկո՞տ մինչեւ ԱԺ լիազորությունների դադարում կամ գուցե՝ ինքնալուծարում, քանզի հանրապետության նախագահն արդեն ստորագրել է ընտրական օրենսգիրքը, որն ուժի մեջ կմտնի փետրվարի 27-ին, իսկ նախագահական հրամանագիրը ամրագրում է նոր ԱԺ ընտրությունների ժամկետը՝ մայիսի 30-ը։

Երեկ խորհրդարանում փաստացի ձախողվեց ԱԺ մեծամասնության՝ «Երկրապահ» պատգամավորական խմբի նախաձեռնած արտահերթ նիստը, որի օրակարգում կարեւոր օրինագծեր են՝ այսպես, «Լիզինգային գործունեության մասին» օրենքի նախագիծը, որը կանոնակարգում է տնտեսավարողների համար սկզբունքային նշանակություն ունեցող գործունեության ոլորտ։

Տես էջ 3

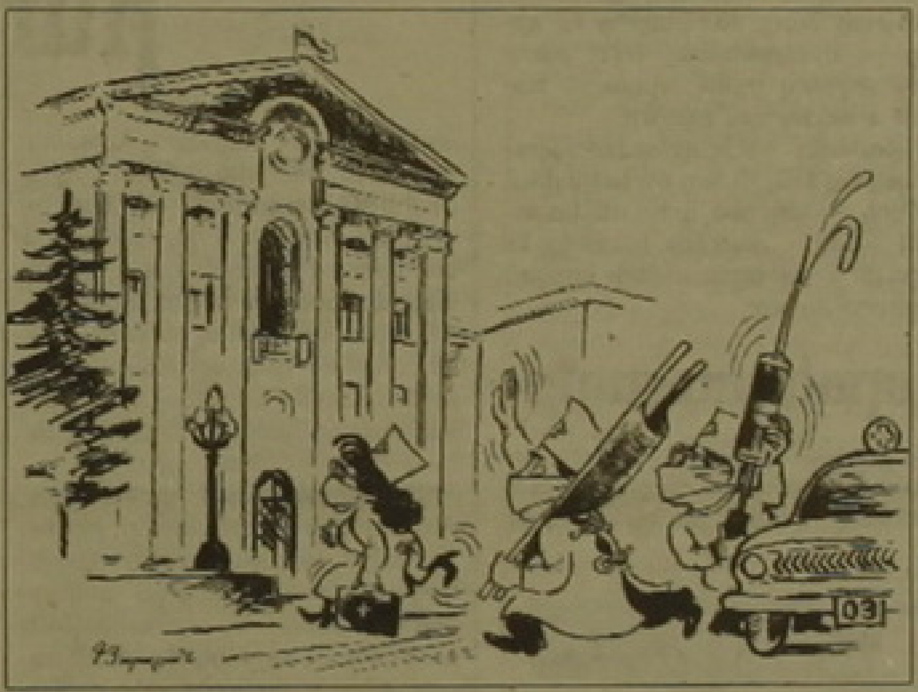

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ-ԵՐԵՎԱՆ

Վեհափառը հավանաբար շուտով կվերադառնա ապաքինված

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Նյու Յորքից Երեւան վերադարձած կաթողիկոսական ընդհանուր փոխանորդ, Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Գարեգին արքեպիսկոպոս Ներսիսյանը, որն ԱՄՆ էր մեկնել Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի վիրահատության օրերին նրա կողքին գտնվելու համար, թեմի քահանայից ժողովում հայտարարեց, որ վիրահատությունը բարեհաջող է անցել։

Ըստ նրա, ամերիկացի բժիշկը գոհ է եղել եւ վիրահատությունից, եւ հետվիրահատական շրջանի արդյունքներից, երբ շուրջ տասն օր հիվանդանոցում գտնվելուց հետո Վեհափառ Հայրապետը դուրս է գրվել ու գտնվում է Նյու Յորքի բնակարանում։

Նրա բերանի խոռոչի նորագոյացությունը հեռացվել է, մաքրվել ամբողջովին, եւ, փառք Աստծո, Վեհափառն այժմ լավ վիճակում է, նշեց սրբազանը։ Ուզում եմ ավելացնել, որ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի տրամադրությունը բարձր է, ինքը լավատես է, լցված քաջությամբ, ոգին շատ կայուն է, ամուր եւ հույսերով ու վճռականությամբ է տրամադրված, որ շուտով պիտի վերադառնա ու շարունակի իր հայրապետական ծառայությունը մեր ժողովրդին, ասաց սրբազանը։

Այս օրերին Վեհափառ Հայրապետը քաջառողջության մաղթանքներով բազում հեռագրեր է ստանում աշխարհի տարբեր ծայրերից, կրոնական եւ աշխարհիկ բարձրաստիճան անձերից, հավատացյալներից։ Նրան ոգեւորել են Հայաստանի Հանրապետության նախագահի, Ազգային ժողովի նախագահի, վարչապետի, Հռոմի Հովհաննես Պողոս Երկրորդ պապի եւ ուրիշների հեռագրերը։ Հավանաբար մոտ ժամանակներս Նորին Սրբությունը բավարար չափով ապաքինված կվերադառնա Մայր Աթոռ սուրբ Էջմիածին, ասաց Գարեգին արքեպիսկոպոս Ներսիսյանը։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուսաստանի վերաբերմունքը կլինի «խիստ բացասական»

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Եթե ՆԱՏՕ-ի զորքեր մտցվեն Հարավսլավիա առանց Բելգրադի համաձայնության եւ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի հրահանգի, ապա Ռուսաստանի վերաբերմունքը «խիստ բացասական» կլինի։ «Կդրսեւորվի ստեղծվող իրադրությանը համարժեք Ռուսաստանի խիստ, բայց բավականաչափ ճկուն գիծը»։ Այդ մասին այսօր Մոսկվայում լրագրողներին հայտարարեց Ռուսաստանի Դաշնության պաշտպանության նախարարության միջազգային ռազմական համագործակցության գլխավոր վարչության պետ գեներալ-գնդապետ Լեոնիդ Իվաշովը։ Գեներալի գնահատմամբ, Հարավսլավիային հարված հասցնելու հավանականությունը կախված կլինի այն բանից, թե «ԱՄՆ-ին որքանով կհաջողվի իր դաշնակիցներին շաղկապել արյամբ»։ Երկրորդ, այդ որոշումը կպայմանավորվի Կոսովոյի հիմնախնդրի կարգավորման հարցում եվրոպական երկրների դիրքորոշմամբ։ Լեոնիդ Իվաշովի խոսքերով, Հարավսլավիայում ուժ գործադրելու դեպքում «այնտեղ կարող է Չեչնիայի նման իրավիճակ ստեղծվել»։

Իրաքի ռմբակոծությունը շարունակվում է

ԲԱՂԴԱԴ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ամերիկյան եւ բրիտանական ռազմական ինքնաթիռները դարձյալ գնդակոծել են Իրաքի հակաօդային պաշտպանության օբյեկտները երկու գոտիներում, որոնք արգելված են իրաքյան ավիացիայի թռիչքների համար երկրի հարավում եւ հյուսիսում։ BBC-ի հաղորդմամբ, հյուսիսում ամերիկյան կործանիչները գրոհել են Մոսուլ քաղաքին մերձակա օբյեկտները, իսկ հարավում ամերիկյան եւ բրիտանական ինքնաթիռները գնդակոծել են ռադարը եւ ռազմական հաղորդակցությունները Բասրա քաղաքի մոտ։

ՀԻՄՆԱՀԱՐՑ

Մարտին սպասվում է համանախագահների այց տարածաշրջան

ԲԱՔՈՒ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների այցը տարածաշրջան նախատեսված է մարտին։

Մեկնաբանելով ԶԼՄ այն հաղորդումները, որ ԵԱՀԿ ՄԽ նոր առաջարկների էությունը Ադրբեջանի ուղղակի բանակցություններն են Լեռնային Ղարաբաղի հայկական համայնքի հետ, Ադրբեջանի արտաքին քաղաքականության գծով պետխորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն նշել է. «Եթե այդ տեղեկությունները հաստատվեն, ապա ես ամենայն պատասխանատվությամբ հայտարարում եմ, որ պաշտոնական Բաքուն չի գնա դրան»։ Գուլուզադեի կարծիքով, միջնորդների նման մոտեցումը ընդունակ չի լինի առաջ մղել կարգավորումը եւ ընդհանրապես կարող է «որոշների» կողմից գնահատվել իբրեւ հակամարտության մեջ որպես իրավահավասար կողմ Լեռնային Ղարաբաղի հայերի ճանաչում։ «Մենք մտադիր ենք պաշտպանել 1992 թ. ԵԱՀԿ մանդատը, համաձայն որի հակամարտության կողմեր են Ադրբեջանը եւ Հայաստանը, իսկ Լեռնային Ղարաբաղի հայկական եւ ադրբեջանական համայնքները՝ շահագրգիռ կողմեր։ ԵԱՀԿ ՄԽ-ն պետք է առաջարկներ պատրաստի լիսաբոնյան գագաթնաժողովի սկզբունքների հիման վրա, այլ ոչ թե «ընդհանուր պետության» նման հայտնագործություններ անի», գտնում է Գուլուզադեն։ Ըստ նրա, «Ադրբեջանն արդեն բավականաչափ փոխզիջումներ արել է, սակայն որեւէ զիջման չի դիմի այնպիսի սկզբունքային հարցերում, ինչպիսիք ինքնիշխանությունն ու տարածքային ամբողջականությունն են»

ՓԵՏՐՎԱՐԻ 23

Ռուսաստանյան զինվորականի տոնը նշվեց Երեւանում

Միմյանց ոչ այնքան բարեկամ ԱՄՆ-ի ու Իրանի ռազմական կցորդները կանգնած էին երեկ կողք կողքի «Հայրենիքի պաշտպանի օր» ռուսաստանյան տոնին նվիրված հանդիսավոր արարողությանը։ Ավանդույթի համաձայն այն տեղի ունեցավ Երեւանի «Հաղթանակ» զբոսայգում, անհայտ զինվորի գերեզմանի մոտ։ ՌԴ զինվորականներին շնորհավորելու էին եկել Հայաստանի զինված ուժերի հրամանատարական ողջ անձնակազմը, հանրապետության ներքին գործերի ու ազգային անվտանգության նախարարության ղեկավարությունը՝ նախարարներ Վազգեն Սարգսյանի ու Սերժ Սարգսյանի գլխավորությամբ, ԱԺ փոխնախագահ Ալբերտ Բազեյանը, Երեւանի քաղաքապետ Սուրեն Աբրահամյանը, ՀՀ-ում ՌԴ դեսպանության աշխատակիցները՝ ժամանակավոր հավատարմատար Իգոր Գորդյուշեւի գլխավորությամբ, աշխատանքի, պատերազմի ու զինված ուժերի վետերանները, Աֆղանստանի պատերազմի վետերանների միության անդամները։ Նրանք ծաղկեպսակներ դրեցին հավերժական կրակին, մեկ րոպե լռությամբ հարգեցին հանուն հայրենիքի ընկած ռազմիկների հիշատակը։ Ծաղկեպսակներ դրեցին Հայկոմկուսի պատվիրակությունը՝ կենտկոմի առաջին քարտուղար Սերգեյ Բադալյանի գլխավորությամբ, Հայաստանի պաշտպանական մարզատեխնիկական ընկերության ակտիվիստները, ՀՀ սահմանապահ զորքերի մարտիկները։ Ներկա էր նաեւ ՀՀ-ում Հունաստանի դեսպանությանը կից ռազմական կցորդը։

Սա մեր ընդհանուր տոնն է, ասաց Վազգեն Սարգսյանը, ողջունելով հանրապետության տարածքում տեղակայված ՌԴ զինված ուժերի ու սահմանապահ զորքերի հրամանատարներին ու սպաներին։ Խորհրդանշելով ՀՀ ու ՌԴ զինված ուժերի մարտական համագործակցությունը, հանդիսավոր քայլով անցավ երկու բանակների համատեղ պատվո պահակը։ Հնչեցին Ռուսաստանի ու Հայաստանի պետական օրհներգերը։ Իսկ հետո փողային նվագախումբը նվագեց պատերազմական տարիների երգեր այդքան հարազատ ալեհեր վետերաններին։

Տոնակատարությունը շարունակվեց «Էրեբունի» օդանավակայանում, որտեղ տեղակայված է ռուսաստանյան զորակայանի հակաօդային պաշտպանության ավիացիոն խումբը։ ՌԴ օդաչուներին նվերներ հանձնվեցին Շենգավիթի քաղաքապետարանի կողմից։

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ,
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից
«Ազգի» համար

digitised by A.R.A.R.@

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ ղեկավարության այցը Շիրակի մարզ

Ըստ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի ներկուսակցական խնդիրները ՀՌԱԿ-ում կարգավորվում են: Առաջնորդվելով փոխզիջման եւ կուսակցությունը չպառակտելու սկզբունքներով՝ պրն Միրզախանյանը եւ Հանրապետական վարչությունը դիմեցին նախկին ատենապետ Հարություն Կարապետյանի եւ նրա գործընկերների հետ համագործակցության առաջին քայլերին: Շուտով կկայանա երկար սպասված համատեղ համագումարը, որին կմասնակցեն նաեւ այն մի քանի ակումբները, որոնք չէին ներկայացել փետրվարի 13-ի համագումարին:

Այս մասին կուսակցության Գյումրիի քաղաքային վարչության գրասենյակում կայացած արտագնա նիստում մանրամասնորեն խոսեցին ՀՌԱԿ ատենապետը, փոխատենապետը եւ ՀՎ մի քանի անդամներ: Հանդիպմանը ներկա էին Գյումրիի ՀՌԱԿ երջանակի բոլոր հինգ ակումբները, որոնց աշխատանքի ակտիվացման հարցն էլ հենց դրված էր օրակարգում:

Գյումրի կատարած այցի ընթացքում ՀՌԱԿ ղեկավարությունն այցելեց Վ. Թեքեյանի անվան թիվ 2 միջնակարգ դպրոցը եւ զրուցեց դպրոցի տնօրենության եւ մանկավարժների հետ: Այս ուսումնական հաստատությունը, որ, փաստորեն, մեծապես միակցված ավտոտնակների մի շարան է, աղետալի վիճակում է գտնվում: Քանի որ ներկայումս Գյումրիում պետական մակարդակով շինարարություն գրեթե չի ընթանում, այլ՝ կատարվում է մասնավոր անձանց ու կազմակերպությունների հաշվին, ապա դպրոցի տնօրենությունը հարց բարձրացրեց եւ դիմեց ՀՎ աջակցությանը՝ որեւէ բարերարի միջոցով լուծել դպրոցին տարածք տրամադրելու խնդիրը:

Այնուհետեւ ՀՌԱԿ ղեկավարությունը մեկնեց Թալին, որի մերձակայքում գտնվող Դաշտադեմ գյուղում կայացավ «Մուշ» ակումբի բացումը եւ նորագիր կուսակցականների երդման արարողությունը:

Բանակի օրվա կապակցությամբ

Փետրվարի 23-ի՝ խորհրդային բանակի օրվա, այժմ՝ պարզապես բանակի տոնի կապակցությամբ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ատենապետ Ռ. Միրզախանյանը, փոխատենապետ Հ. Առաքելյանը եւ Հանրապետական վարչությունը ՀՌԱԿ կենտրոնական գրասենյակում հանդիպում էին կազմակերտել պատերազմի վետերանների հետ: Հրավիրված էին Երկրորդ համաշխարհայինի մի շարք հերոսներ՝ բարձրաստիճան զինվորականներ, վետերանների կոմիտեի ներկայացուցիչներ: ՀՌԱԿ ատենապետն իր բացման խոսքում մեծապես կարեւորեց այդ ծանր պատերազմի բովով անցած մարդկանց ներկայության իմաստն այժմյան Հայաստանում, անկախության պայմաններում: Շնորհավորանքով հանդես եկավ ՀՌԱԿ փոխատենապետը: Այնուհետեւ ելույթ ունեցան իրենք վետերանները, շնորհակալություն հայտնելով կուսակցության ղեկավարությանը: Նրանք մտահոգություն հայտնեցին երիտասարդության բարձիթողի ու ազգային դաստիարակության եւ պատերազմների վետերանների նախկին արտոնությունների վերականգնման խնդիրների վերաբերյալ: Հանդիպման ավարտին հյուրերին հանձնվեցին հուշանվերներ:

ԱՆՈՒՇ ՔԱՐԱՅԱՆ

Սկիզբը էջ 1

Ինչպես մեկնաբանեց օրինագիծը ներկայացնող պատգամավոր Անդրանիկ Մանուկյանը. «Լիզինգային գործունեությունը երկիրը տնտեսական ճգնաժամից դուրս բերելու, ներդրումները խրախուսելու, շրջանառու միջոցների հավերժական պակաս ունեցող մանր ու միջին ձեռնարկատերերին օժանդակելու գործուն ճանապարհ է»: "ԱՊՀ երկրների շարքում Հայաստանը այն միակ բացառություններից է, որտեղ նման օրենք չկա: Հստակեցնենք լիզինգը ներդրումային գործունեության տեսակ է, որը խորհրդային ժամանակներում պարզ քաղաքացիրար Գագիկ Եգանյանը ակնկալում էր երկրորդ ընթերցմամբ եւ ամբողջությամբ վավերացված տեսնել «Փախստականների մասին» օրենքը: Նախարարից առավել շահագրգիռ այս օրենքին սպասում են Հայաստանի 100 հազարից ավելի փախստականները:

Օրենքի կարեւորությունը հակադարձ համեմատական է դահլիճի վիճակին

Խորհրդարանում գրանցվել է նոր օրինաչափություն՝ որքան բարձր է օրենքի կարեւորության աստիճանը.

Ստորագրահավաք հանուն ինքնալուծարման

ԱԺ նորընտիր պատգամավոր Ռոմիկ Բալոյանը, ինչպես նաեւ նրան ավելի ուշ միացած ԱԺ, ՆԳ, ԱԱ եւ պաշտպանության հարցերի հանձնաժողովի նախագահ, «Երկրապահ» խմբի անդամ Ռազմիկ Մարտիրոսյանը հավաստեցին, որ ԱԺ-ում սկսված է ստորագրահավաք հանուն ինքնալուծարման: Նախաձեռնության հեղինակ Ռոմիկ Բալոյանը հայտնեց, որ արդեն չորս տասնյակ պատգամավոր կողմ է ինքնալուծարվելուն: Ռազմիկ Մարտիրոսյանը հիմնավորեց. «Այս վերջին եռօրյաներում մենք լավագույն դեպքում ընդունում ենք 2-3 օրինագծեր, որովհետեւ մնացած ամբողջ ժամանակը ծախսում ենք կանոնակարգի բացատրությունների, վարման կարգի առումով եւ դրա տակ ներկայացվող ելույթներով», միով բանիվ ԱԺ-ն իներտ վիճակում է: Իսկ Ռոմիկ Բալոյանը խորհրդարանական ամբիոնը համարեց անձնական եւ կուսակցական նկրտումների, ինչպես նաեւ նախընտրական քարոզչության ամբիոն եւ ոչ թե օրինաստեղծման տիրույթ. «ԱԺ-ն սպառել է իրեն»: Ռոմիկ Բալոյանի եւ Ռազմիկ Մարտիրոսյանի այս բավական սենսացիոն հայտարարությունը, սակայն, սթափեցնող ազդեցություն գործեց պատգամավորների վրա, եւ նրանք շտապեցին լրագրողներին հավաստել, թե այդ 40 ստորագրողների թվում իրենք չկան: Մոգական հավատալիքներում 40-ը կախարդական թիվ է: Հուսանք, որ սառը ցնցուղի ազդեցություն գործող այս նախաձեռնությունից հետո խորհրդարանը կամ իրոք կաշխատի՝ առանց բոյկոտելու քվեարկությունն ու գրանցումը, կամ կինքնալուծարվի: Սովորական կարծուկը բուժելի է, իսկ քաղաքակա՞նը...

ԱԺ-ն գնում է դեպի ինքնալուծարում

ների կարելի է բացատրել քաջածանոթ պարզագույն սկզբունքով: Լիզինգային ընկերությունները ձեռնարկատերերին որոշակի վարձավճարով տրամադրում են հաստոցներ, տեխնիկական սարքավորումներ: Անցումային շրջանում գտնվող տնտեսությունների համար լիզինգը հնարավորություն կստեղծի ետ չմնալ տեխնիկական առաջընթացից եւ դատարկ տեղում հեծանիվ չհայտնագործել:

Պաշտպանության փոխնախարար Վահան Շիրխանյանը խորհրդարանին առաջարկում էր վավերացնել զորահավաքային նախապատրաստման եւ զորահավաքի անցկացման օրինագիծը ծանրագրեցիկ հիմնավորմամբ. «Այս օրենքի ընդունումով մենք ավարտում ենք ռազմական օրենսդրության ձեւավորման կարեւորագույն մի փուլ, եւ պետք է սկսենք անհրաժեշտ ենթաօրենսդրական ակտերի մշակումը»: Օրինագիծն արդեն վավերացված է առաջին ընթերցմամբ եւ այդ պահից գայսօր ոչ մի պատգամավոր որեւէ առաջարկ չի ուղղել ՆԳ, ԱԱ եւ պաշտպանության հարցերի գլխադասային հանձնաժողով, որի կարծիքը եւս դրական է: Սոցապնախաայնքան սակավամարդ է պատգամավորաց դահլիճը: Երբ միայն «Ճամհրամ» խմբակցության պահանջած ընդմիջումը փրկեց վերը նշված օրենքները տապալվելու ճակատագրից: Բացատրենք՝ դահլիճում չկար քվորում, եւ կանոնակարգի պահանջով քվեարկություն անցկացնելու դեպքում լուսապատասխանին զրկելու էր. «Քվեարկությունը չի կայացել» բառակապակցությունը, ինչը նշանակում էր, որ օրենքը մերժված է եւ դուրս է գալիս շրջանառությունից: Ընդմիջումից հետո շատ խորհրդարանական դահլիճ ներկայացան նախարարները եւ խնսափողերից խնդրեցին, որպեսզի հարգելի պատգամավորները հետաձգեն քվեարկությունը մինչեւ 15 օր ժամկետով՝ «օրենքի կարեւորությունից եւ դահլիճի վիճակից ելնելով», բանաձեւեց Վահան Շիրխանյանը: Սակավաթիվ ներկա պատգամավորները բաժանվեցին միմյանցից, իսկ նախագահող Յուրի Բախշյանը ռադիոլսողներին ու իր գործընկերներին հորդորում էր, թե այսօր ժամը 12:00 փորձ կկատարվի գրանցելու եւ շարունակելու արտահերթ նիստը՝ «Հույսը մեռնում է վերջինը» կարգախոսին հավասարի:

Ճապոնական վարկ՝ էներգետիկ համակարգի անխափան աշխատանքի համար

Ինչպես տեղեկացրել ենք, փետրվարի 17-20-ը էներգետիկայի նախարար Սեւուժան Միկայելյանի ղեկավարությամբ պատվիրակություն էր գտնվում Ճապոնիայում, որտեղ Անդրծովյան տնտեսական համագործակցության հիմնադրամի եւ ՀՀ կառավարության միջեւ ստորագրվել է 5 մլրդ 399 մլն ճապոնական իենի չափով վարկային համաձայնագիր: Վարկը հիմնականում պետք է ուղղվի բարձրավոլտ եւ բաշխիչ ցանցերի նորոգմանը, սպառողական հաշվառման ՍԿԱԴԱ համակարգի ներդրմանը, «Հայէներգոյի» դիսպետչերական կենտրոնի արդիականացմանը:

Հանդիպումներ են տեղի ունեցել Ճապոնիայի արտաքին գործերի եւ ֆինանսների նախարարություններում: Եղել են այցելություններ Տոկիոյի էլեկտրացանցային ձեռնարկություններ, քննարկվել են վարկային ծրագրի իրականացման գործում վերջիններիս մասնակցության եւ հեռանկարային համագործակցության ծրագրերի հետ կապված խնդիրները: Հանդիպումներ են տեղի ունեցել «Նիշո իվայի» առեւտրական եւ «Սումիտոմո» արտադրական կազմակերպությունների հետ, քննարկվել են Հայաստանի Հանրապետությունում հնարավոր ներդրումների հարցերը:

ՀՀ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Ցավակցություն

«Ազգի» խմբագրությունն ու տնօրենությունը խորապես ցավակցում են Երեւանի մամուլի ակումբի նախագահ Բորիս Նավասարդյանին իր սիրելի մոր

ԹԱՄԱՐԱ ՀԱԿՈԲՅԱՆԻ

մահվան կապակցությամբ:

...Հուղարկավորությունը՝ այսօր, ժամը 14-ին: Հասցե՝ Մարշալ Բաղրամյան պողոտա 23, բն. 2:

Եվրոպա-Հայաստան վիճակագրական տվյալներ փոխանակելու համաձայնագիր

Երեկ ՀՀ վիճակագրության պետական ռեգիստրի եւ վերլուծության նախարարության եւ Եվրոպական համայնքների վիճակագրական գրասենյակի միջեւ ստորագրվեց համաձայնագիր արտաքին առեւտրին վերաբերող վիճակագրական տվյալների փոխանակման մասին: Գործընկերության եւ համագործակցության համաձայնագիրը (ԳՀՀ) վիճակագրության բնագավառում պետք է ուղղված լինի արդյունավետ վիճակագրական համակարգերի հետագա զարգացմանը, տեղեկատվական եւ ծրագրատեխնոլոգիական համատեղելիությանը, Հայաստանում տնտեսական բարեփոխումային գործընթացին աջակցելու եւ մոնիթորինգ անցկացնելու, ինչպես նաեւ Հայաստանում մասնավոր ձեռնարկությունների զարգացմանը նպաստելու նպատակով: Կողմերը կփոխանակեն անվճար հրատարակություններ եւ տվյալներ: Համաձայնագիրը գործելու է հինգ տարի եւ ինքնաբերաբար կերկարաձգվի հետագա հնգամյա ժամկետով, եթե կողմերից մեկն ընթացիկ ժամկետի ավարտից առնվազն վեց ամիս առաջ չծանուցի համաձայնագիրը դադարեցնելու իր մտադրության մասին: Համաձայնագիրը ստորագրեցին ՀՀ վիճակագրության, պետական ռեգիստրի եւ վերլուծության նախարար Ստեփան Մնացականյանը եւ Իվ Ֆրանշեն:

ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչներին այդ մասին մանրամասն բացատրություններ ու տեղեկություններ տվեց նախարար Ստեփան Մնացականյանը՝ ներկայացնելով նաեւ 1998 թվականի հունվար-դեկտեմբերին ՀՀ սոցիալ-տնտեսական վիճակն արտացոլող տեղեկագիրը: Ժողովրդագրական իրավիճակը ներկայացնող գլխից պարզ է դառնում, որ 1999 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՀՀ մշտական բնակչության թվաքանակը կազմել է 3798.2 հազար մարդ, որը նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ աճել է 0,2 տոկոսով: Ըստ ՀՀ քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության կողմից իրականացվող մեկնողների եւ ժամանողների հաշվառման արդյունքների, 1992-98 թթ. հանրապետությունից մեկնողների թվաքանակն ավելի քան 600 հազար մարդով գերազանցել է ժամանողների թվաքանակին:

Տեղեկագրի պատրաստման համար թղթերով նախատեսված 90 հազար դոլարից ծախսվել է 60 հազարը, մյուս 30 հազարը նախատեսվում է հետագա ծախսերին: Մարդահամարը որոշվել է անցկացնել 2001 թվականի փետրվար-մարտին, եւ յուրաքանչյուր շնչին կծախսվի մոտ 1 դոլարի չափ գումար:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Շ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221

Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ /հեռ. 562863

Համակարգչային ծառայություն /562941

Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Յղումը «Ազգին» պարտադիր է

Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

«Ընտրական օրենսգիրքն ստորագրվել է այնպես, ինչպես ներկայացվել է»

Նախագահի աշխատակազմը օրենքներ փոփոխելու իրավասություն չունի

ՀՀ նախագահի ստորագրած ընտրական օրենսգրքում հայտնված «խմբագրական փոփոխությունների» շուրջ ծավալված աղմուկի եւ այդ առթիվ հնչած պաշտոնական բացատրությունների շեշտադրումները հստակեցնելու նպատակով երեկ հրավիրված ճեպազրույցում հայտարարեց նախագահի մամուլի քարտուղար Վահե Գաբրիելյանը: Ընտրական օրենսգիրքը նախագահն ստորագրել է այն տեսքով, ինչ տեսքով ստացել է ԱԺ նախագահ Խոսրով Հարությունյանի ստորագրությամբ: Ստորագրվելուց հետո փետրվարի 18-ի պաշտոնական տեղեկագրում հրապարակված տարբերակի եւ երրորդ ընթերցմամբ ԱԺ ընդունած փաստաթղթի միջեւ արձանագրված տարբերությունների վերաբերյալ ԱԺ խոսնակի բացատրությունները ի գիտություն են ընդունվել եւ «նկատված վրիպակներն ուղղելու» պրն Հարությունյանի խնդրանքը բավարարվել է. փետրվարի 22-ին ՀՀ պաշտոնական տեղեկագիրը հրապարակել է հիշյալ տարբերությունները՝ 49 վրիպակների տեսքով (օրենքներում վրիպակներ եղել են նաեւ նախկինում, որոնք հետագայում ուղղվել են): Ոչ նախագահի աշխատակազմում, ոչ աշխատակազմ-տարան ճանապարհին ընտրական օրենսգիրքը փոփոխություններ չի կրել, հավաստեց մամուլի քարտուղարը՝ ընդգծելով, սակայն, որ նախագահն օրենսգրքի վերաբերյալ ոչ միայն մանր, այլեւ սկզբունքային առարկություններ ունի: Պրն Քոչարյանն, օրինակ, համաձայն չէ ԿԸՀ անդամներին հրամայական մանդատով կաշկանդելու օրենսդրական դրույթին, որոշ մտահոգություններ ունի քաղաքապետների եւ համայնքապետների մասնակցության հարցում եւ այլն: Օրենսգիրքը վերադարձնելու, ասել է թե՝ վետոյի իրավունքից չօգտվելու պատճառը բացառապես ժամանակի սղությունն է. նախագահը նախընտրում է առաջիկա խորհրդարանական ընտրությունների համար նորմալ օրենսդրական դաշտի առկայությունը՝ նկատի ունենալով թերությունները հետագայում օրենսդրական նախաձեռնության կարգով շտկելու հնարավորությունը:

Խորհրդարանական ընտրությունների օրը՝ մայիսի 30-ը, վերանայման ենթակա չէ. նախագահն օգտվել է իր սահմանադրական իրավունքից՝ խորհրդարանի լիազորությունների ավարտից 60 օր առաջ նշանակելով նոր խորհրդարանի ընտրություններ, անկախ օրենսգրքի ընդունումից: Ընտրությունները սահմանադրական բարեփոխումների հանրաքվեի հետ

զուգակցելու վերաբերյալ խնդիր առայժմ դրված չէ: Երկքաղաքացիության դրույթի «մերժման» պատճառով սահմանադրական փոփոխությունների հանձնաժողովը լքելու մասին Պարույր Հայրիկյանի հայտարարությունն առայժմ դիմումով չի ամրապնդվել, նախագահի մոտեցումը նույնն է, ինչ նախընտրական շրջանում. Ռոբերտ Քոչարյանը համարում է, որ երկքաղաքացիությունն ուղղակիորեն արգելող սահմանադրական նորմը պետք է հանվի՝ հարցի օրենսդրական կարգավորումն ապահովելով:

ՍՊԻԴ-ի հարցում առայժմ՝ զգուշություն

Բարեկամաբար խորհուրդ տվեց պրն Գաբրիելյանը՝ ԴԱՎ-ի (դիմադրողականության անկման վարակ) դեղամիջոցի «հայտնությունը» պարզելու լրագրողների փորձին ի պատասխան: Քանի դեռ դեղանյութը չի արտոնագրվել, այդ մասին խոսելը վաղ է. ՆԳ եւ ԱԱ նախարարի խոսքին արժե հավատալ, սակայն զգուշությունն, այնուամենայնիվ, ավելորդ չէ:

«Ազգը» հետաքրքրվեց, ինչպիսի՞ն է ՀՀ նախագահի վերաբերմունքը Վանո Սիրադեղյանին քրեական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ ԱԺ պատգամավորական թույլտվությանը հաջորդած շահնազարյանական «ցնցող» նախաձեռնությանը՝ նախագահին «զահընկեց» անելու գործընթաց սկսելու առնչությամբ: «Պատգամավորն իրավունք ունի հանդես գալ օրենսդրական նախաձեռնությամբ, նաեւ հիմնավորել այդ նախաձեռնությունը: Նախագահը դրան հանգիստ է վերաբերվում. կարծում եմ, հումորի զգացումը նրան չի դավաճանում», պատասխանեց նախագահի մամուլի քարտուղարը: ՀՀ գլխավոր դատախազը պատրաստվո՞ւմ է ԱԺ «մտնել» այլ պատգամավորների անձեռնմխելիությունից զրկելու միջնորդությամբ: «Ես այդպիսի տեղեկություն չունեմ», պատասխանեց պրն Գաբրիելյանը: Ինչ վերաբերում է ՀՌԱԿ, ՍԴՀԿ ներկուսակցական խմորումներին, ապա, ըստ նրա, այդ խրթին հարցերում դժվար է եզրակացություններ անել, երբ կուսակցություններն իրենք գլուխ չեն հանում՝ ով ո՞վ է, կամ ով ո՞ւմ իրավահաջորդը: Ներկուսակցական կնճիռներն իրենք կուսակցությունները պետք է հարթեն:

Արտաքին հարցերում՝ առանց փոփոխությունների

PKK առաջնորդի կալանման առնչությամբ ՀՀ արտգործնախարարության դիրքորոշումը հրապարակվել է. պաշտոնական Հայաստանը հույս ունի, որ Օջալանի դատավճիռը կկայացվի միջազգային չափանիշներին համապատասխանող դատական գործընթացում, միջազգային հանրության ուշադիր հայացքի ներքո: Նախագահի խոսնակը հերքեց Հայաստանում քրդական շարժման ծավալման առթիվ ՀՀ իշխանությունների մտահոգության վարկածը՝ տարակուսանք հայտնելով Ֆրանսպրես գործակալության տեղեկատվության առթիվ: Թուրք-հայկական երկխոսությունը դեռեւս «փորձագիտական» փուլում է եւ, ուրեմն, այդ մասին չարժե խոսել, արձանագրեց պրն Գաբրիելյանն՝ արտաքին քաղաքականության «թուրքական ուղղության» վերաբերյալ հարցին պատասխանելով:

ԼՈՒԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԳՈՒՅԺ

Մահացավ Ալեքսան Խաչատրյանը

Փետրվարի 21-ի լուսացող գիշերը հանկարծամահ եղավ Սոցիալ-դեմոկրատ հնչակյան կուսակցության Հայաստանի կազմակերպության կենտրոնական վարչության նորընտիր ատենապետ Ալեքսան Խաչատրյանը: Իմանալով մի քանի ժամ առաջ կյանքին նույնպես արտասովոր ինֆարկտից հրաժեշտ տված իր քրոջ ամուսնու՝ Մասիսի շրջանի հնչակյանների ղեկավար, երկարամյա մանկավարժ Հարություն Ավոյանի անակնկալ մահը, նա շտապել է Մասիսի հիվանդանոց, որի ընդունարանում էլ հանկարծամահ է եղել:

Ա. Խաչատրյանը արեւելագետ-պատմաբան, Հայաստանի առաջատար արաբագետներից մեկն էր: Երկար տարիներ Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի արեւելագիտության ինստիտուտում միջին դարերի պատմության բաժնի վարիչն էր, արաբական երկրների եւ իսլամի պատմության դասախոս՝ պետական համալսարանի արեւելագիտության ֆակուլտետում եւ Հր. Աճառյանի անվան համալսարանում: Հեղինակել է Հայաստանի տարածքի արաբատառ արձանագրությունների մեծածավալ «Դիվան»-ը (որը թարգմանվել է արաբերեն) եւ խալիֆայության ու հայ-արաբական փոխհարաբերություններին նվիրված մեծաթիվ հոդվածներ (այդ թվում նաեւ ռուսերեն եւ արաբերեն): Սոս օրերս պատրաստվելու էր պատմական գիտությունների դոկտորի իր ավարտաճառը...

Սիրիայից հայրենադարձված հայրենասեր տոհմի զավակ Ա. Խաչատրյանը 1991 թվականին անդամագրվել էր Հնչակյան կուսակցությանը, եղել հիմնադիրների խորհրդի, իսկ այնուհետեւ անընդմեջ՝ կենտրոնական վարչության կազմում՝ մի քանի տարի վարելով ատենապետի պաշտոնը: 1995 թ. նոյեմբերին կայացած հնչակյան 16-րդ համագումարում (Երեւան) ընտրվել էր կուսակցության գլխավոր կենտրոնի անդամ:

Ա. Խաչատրյանը ընտանիքի օրինակելի հայր էր, քաղաքական-գաղափարական սկզբունքայնությամբ ճանաչված գործիչ: Հմուտ գիտաշխատող եւ սիրված դասախոս էր, մարդ, որի հիշատակը վառ է մնալու բոլոր ճանաչողների հոգիներում:

ԴԱՏԱՐԱՆ

Երկու հայտնի քրեական գործեր ուղարկվել են դատարան

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ավարտվել է անցյալ տարվա դեկտեմբերի 3-ին Ջերմուկի «Արարատ» առողջարանում տեղի ունեցած պայթյունի փաստի առթիվ հարուցված քրեական գործի նախաքննությունը: Այս մասին ասացին ՀՀ գլխավոր դատախազության միջազգային կապերի եւ լրատվության ծառայությունում, ավելացնելով, որ քրեական գործն ուղարկվել է Վայոց Ձորի մարզի առաջին ատյանի դատարան: Դեպքի առնչությամբ մեղադրանք է առաջադրվել «Վայոցձորգազ» ԳՏՄ-ի արտադրաշահագործման ծառայության Ջերմուկի տեղամասի պետ Կ. Մովսիսյանին, նույն ԳՏՄ-ի պետ Գ. Ստեփանյանին եւ Ջերմուկի վթարավերականգնման տեղամասի պետ Կ. Եղոյանին: Նույն աղբյուրի համաձայն, Կենտրոն համայնքի առաջին ատյանի դատարան է ուղարկվել 1998 թ. հունվարի 29-ին Ջրվեժի ամառանոցներից մեկում ձերբակալված Արմեն Տեր-Սահակյանի եւ նրա հանցավոր խմբի ութ անդամների նկատմամբ հարուցված քրեական գործը:

Լոռու մարզային ընտրական հանձնաժողովը սկսեց աշխատանքը

Ինչպես տեղեկացանք Լոռու մարզային ընտրական հանձնաժողովից, արդեն սկսվել են ԱԺ առաջիկա ընտրությունների նախապատրաստական աշխատանքները: Ըստ նախնական տվյալների, Լոռու մարզն ունենալու է 8 ընտրատարածք, իսկ Վանաձորը եւ շրջակա գյուղերը կբաժանվեն 4 ընտրատարածքների: Մի քանի օրից ԿԸՀ-ն կհրապարակի ընտրատարածքների սխեմատիկ սահմանները եւ համարակալումը: Այժմ համայնքների հետ ճշտում են ընտրողների ցուցակները: Այդ գործընթացը կավարտվի միայն ընտրություններից 5 օր առաջ, քանզի նոր օրենքով լրացուցիչ ցուցակներ չեն լինելու, եւ ընտրողներն իրենց քաղաքացիական պարտքը պետք է կատարեն ըստ գրանցման վայրի:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ
Վանաձոր

Կորյունի 19ա-ն մշակութային կենտրոն դառնալու նախադրյալներ չունի

Ազգային փոքրամասնությունները շենքային պայմանները հարմարավետ չեն համարում

Ազգությունների միությունը 98 թ. դիմել էր Հայաստանի իշխանություններին մայրաքաղաքում մշակութային կենտրոն ունենալու պահանջով: Օգոստոս ամսին անժամկետ վարձակալության պայմանով իբրեւ մշակութային կենտրոն Ազգությունների միությանն առաջարկվել է Կորյունի 19ա հասցեում գտնվող բարձրահարկ շենքը, որը, մեղմ ասած, ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների սրտով չի եղել: Վերջիններս իրենց ծրագրերի իրագործման համար ավելի նպատակահարմար են համարում Չեյթունում գտնվող առողջապահության ինստիտուտի շենքը: Միայն թե հայտնի չէ՝ տերերը դրանից հրաժարվելու ցանկություն ունե՞ն:

Երեկ ՀՀ նախագահի խորհրդական Վահան Հովհաննիսյանը Հայաստանում ազգային փոքրամասնությունների ՀԿ-ների ներկայացուցիչների հետ քննարկեց նշված հասցեում նրանց մշակութային կենտրոն հաստատելու հարցը: Օրակարգային հարց էր նաեւ փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների կողմից մարդու իրավունքների հանձնաժողովին ուղղված դիմում-բողոքն առ այն, որ Հայաստանը չի կատարում միջազգային օրենքով սահմանված ազգային փոքրամասնությունների իրավունքը հարգելու պարտավորությունը:

Իբրեւ իրավունքների ոտնահարման օրինակներ նշվել էին խորհրդարանում պատգամավոր, պետական կառույցներում ներկայացուցիչ չունենալը, ազգային փոքրամասնությունների մասին օրենքի բացակայությունը, սոցիալական դժվարությունները, արտագաղթը եւ այլն:

ՀՀ նախագահի խորհրդականը ժողովրդավարական ավանդույթներ ունեցող բազմաթիվ երկրների օրինակով հիմնավորեց, որ ոչ մի երկրի խորհրդարանում ազգային փոքրամասնությունները ներկայացված չեն, եթե նրանք ընտրողների պահանջված թվաքանակից քիչ են: Հայաստանում ազգային փոքրամասնությունները բնակչության 3 տոկոսն են կազմում, եւ բոլորը միասին չեն հավաքում մեկ ընտրատարածք ունենալուն: Իսկ ինչ վերաբերում է խտրականության մյուս դրսեւորումներին, ապա սոցիալական դժվարությունները ողջ բնակչության առջեւ են ծառացած, արտագաղթել է ընդհանրապես Հայաստանի բնակչությունը սոցիալական պատճառներով եւ ոչ թե խտրականությունների դրսեւորման: Նախագահի խորհրդականի մեկնաբանությունները կարծես թե համոզիչ էին այնքանով, որ ներկաների կողմից հակափաստարկներ չբերվեցին:

Երկարատեւ քննարկում ծավալվեց մշակութային կենտրոնի համար առաջարկված շենքի շուրջ: ՀԿ-ների ներկայացուցիչների մի մասը միանշանակորեն հրաժարվում էր դրանից մատնանշելով անհարմարավետությունը. «Մենք գրասենյակ չենք ուզում, այլ՝ մշակութային կենտրոն»: Փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներին վանել էր շենքի ոչ բարվոք վիճակը եւ հայտնում էին, որ վերանորոգելու հնարավորություն չունեն: Բացի այդ, շենքային պայմանները չեն համապատասխանում մշակութային կենտրոն ստեղծելու իրենց պատկերացումներին:

Սա բոլորի տեսակետը չէր, ոմանք գտնում էին, որ կարեւորը բոլորով միասին լինելն է մեկ շենքում, իսկ բարեկարգումը սեփական ուժերով կանեն: Դե, եթե քաղաքի կենտրոնում այլ տարբերակ չի առաջարկվում...

Հարցի լուծումը հետաձգվեց հաջորդ հանդիպմանը, երբ Ազգությունների միության անդամները կներկայանան մեկ միասնական տեսակետով կամ որեւէ որոշում ընդունած:

Մ. Պ.

digitised by A.R.A.R.@

ՇՈՒԼԱՎԵՐ-ՇԱՀՈՒՄՅԱՆ

Ակունքները հոգատարություն են հայցում

Հոդվածը սկսելուց առաջ փորձեցինք ճշտել խորագիրը. ամենից անմիջապես տրոհվեց ցավոտ հանգույցների, օգնություն հայցող անզոր աղաղակների, հայրենի օջախի տարերի՝ ճալ ու ճեղք տալու տագնապի: Խոսքը Շուլավեր-Շահումյան կոչվող պատմական տարածքի մասին է, որի արժանավոր զավակներից մեկը՝ պատմաբան Սուրեն Շլեղյանը «Հայկական սովետական հանրագիտարանում» ներկայացրել է այսպես:

«Շահումյան (մինչեւ 1925-ը՝ Շուլավեր), Խաղախաշիտ ավան Վրացական ՍՍՀ Մառնեուլի շրջանում, Շուլավեր գետի ավազանում: Գտնվում է Շուլավեր երկաթուղային կայարանից 7 կմ հեռավորության վրա: Ունի 2 միջնակարգ, 2 ութամյա, երեկոյան եւ երաժշտական դպրոցներ, մշակույթի տուն, գրադարան, հիվանդանոց: Շահումյանում են ծնվել հրապարակախոս, հասարակական գործիչ Մ. Միքայելյանը, կուսակցական եւ պետական գործիչ Ս. Ակոպովը, գրող Մ. Արազին, գրող եւ մանկավարժ Վ. Միքայելյանը, բժշկ. Ա. Մելիք-Ադամյանը, փիլիսոփ Ս. Վարդանյանը, աստղագետ Բ. Մարգարյանը, բանաստեղծուհի Մ. Մարգարյանը, հոգեբույժ Ա. Մեհրաբյանը»:

Շահումյանը նախկին Բորչալու գավառի (1848-ից) կենտրոնն է եղել (եւ ամենախոշոր բնակավայրը) մինչեւ մեր դարի 50-ական թվականները՝ շուրջ 3000 ընտանիքներով: Միաժամանակ իր տնտեսական, ռազմավարական ու ազգային-հոգեւոր տեսակարար կշռով սատարող երաշխիք է եղել գավառի մյուս՝ 13 հայկական գյուղերի համար: Շուլավեր-Շահումյանը հավասարիմ իր արարող ու հաստատ կենսակերպին, միշտ ականջալուր է եղել իր արժանավոր զավակների արյան կանչին (Աբովյանի «Վերից» հայտնի Սոսի աղեն ու Մելիք Օհանջանյանը թաղված են Շահումյանում՝ ստույգ տապանաքարերով), ապավինել է ազգային ոգու արմատներին՝ մեր պատմությունը համալրելով գիտության ու մշակույթի պատկառելի անուններով:

Այսօր Շահումյանը հոգեւոր ու տնտեսական առումով ամենասերտ կապերի մեջ է հիմնականում Հայաստանի Հանրապետության՝ մասնավորապես Ալավերդու, Վանաձորի եւ Երեւանի հետ: Մոտավոր տվյալներով միայն Երեւան քաղաքում բնակվում են մի քանի սերնդի շուրջ 1500 շահումյանցի ընտանիքներ:

Վրաստանում ԽՍՀՄ նախկին հանրապետություններին բնորոշ ճգնաժամային իրավիճակը հատկապես ծայրամասերում ազգաբնակչությանը հասցրել է սոցիալական ծանր կացության: Զանգվածային արտագաղթ, խեղված ընտանիքներ, մարդկային դաժան հարաբերություններ, աղքատություն, բարոյական անկում:

Շահումյան ավանում բնակչության թիվն ավելի քան կիսով չափ կրճատվել է: Ներկայումս ավանում ապրողների 2/3-ը երեխաներ ու թոշակառուներ են:

Նախկինում հայտնի ցեն ու հոտարs նոց հիվանդանոցը: Մանկավարժների առանց այն էլ չնչին աշխատավարձը վճարվում է վեց եւ ավելի ամիս ուշացումով: Դպրոցներում բացակայում են ամենատարրական պայմանները ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար: Խիստ պակասել է աշակերտների թիվը:

Թոշակառուներին վերջին թոշակը վճարվել է 1998 թ. ապրիլ ամսվա համար: Վերացված է ավտոբուսային կապը Թբիլիսի, Ալավերդի, Վանաձոր քաղաքների հետ: Փոխադրամիջոցներից մնացել են միայն երկաթուղին եւ մարդատար ավտոմեքենաները:

Սահմանային անցակետերում գործող բյանը անջատված բերից բաժին հանելու Հայաստանում բնակվող հարազատներին, ինչպես նաեւ իրացնելու մի մասը: Բերքի իրացման գրեթե անհնարինությունը ծայրահեղ վիճակի է հասցնում բնակչությանը:

Նման ծանր կացության մեջ հայտնված հայրենակիցներին սատար կանգնելու էր նվիրված օրերս Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիայում կայացած երեւանաբնակ շահումյանցիների հավաքը: Հավաքի մասնակիցները խորը մտահոգությամբ նշեցին ստեղծված իրավիճակը եւ պատրաստակամություն հայտնեցին օգնելու պատասխան փաստաթղթեր ներկայացնելու դեպքում, ՀՀ հարեւան Մառնեուլի շրջանին, այդ թվում հայաբնակ 14 գյուղերին մատակարարել էլեկտրաէներգիա: Միաժամանակ հույս հայտնեցին, որ հնարավոր բոլոր միջոցները կօգտագործեն ծանր կացությունում հայտնված հայրենակիցներին օգնելու համար:

Բաց գիտակցելով ՀՀ տնտեսական ու սոցիալական ոչ բարվոք վիճակը, երախտագիտությամբ ենք ընդունում օգնության ձեռք մեկնելու իշխանությունների պատրաստակամությունը, նրանց ցուցաբերած հոգատարությունը, որը բարոյական, նաեւ տնտեսական հսկայական օգնություն կլինի հարեւան Մառնեուլի շրջանի հայաբնակ գյուղերին, ինչու չէ, նաեւ ամբողջ շրջանի բնակչությանը, որի ավելի քան 2/3-ը ադրբեջանցիներ են:

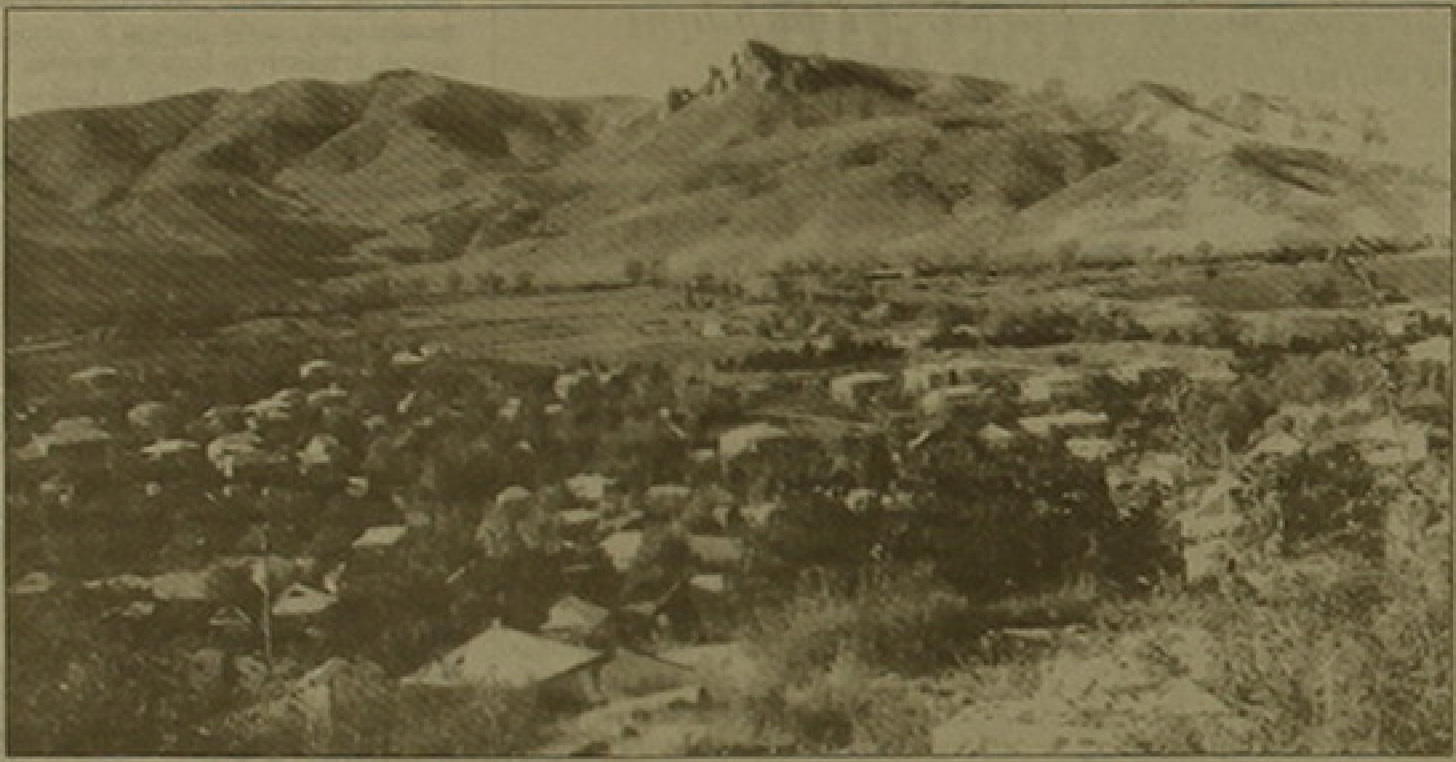

գյուղը հիմա թողնում է խղճուկ տպավորություն: Էլեկտրաէներգիան տրվում է շաբաթը մի քանի ժամ: Չի գործում կապի հանգույցը:

Միակ ջրհան կայանը, որը ոռոգում էր 1200 հա վարելահող եւ բազմամյա տնկարկներ, թալանվել, շարքից դուրս է եկել: Ոռոգման ջրի գրեթե լրիվ բացակայության պատճառով հողերի մեծ մասը մնում է անմշակ, մնացածներից ստացվում է այնքան քիչ բերք, որ չի փոխհատուցում մշակության ծախսերը:

Եթե դրան ավելացնենք ավանի նախկին խորհտնտեսության գրեթե ամբողջությամբ թալանված մեքենայական հավաքակայանը, վիճակն ավելի պարզ կդառնա:

Տասը տարի է, միջոցների պակասի պատճառով չեն կարողանում շահագործման հանձնել ավանի 10 տեղա-

Շահումյան-Սադախլո մինչեւ ՀՀ սահման ճանապարհահատվածը գրեթե անանցանելի է մարդատար ավտոմեքենաների համար:

Շահումյանցիների կապը Հայաստանում բնակվող հարազատների հետ խիստ դժվարացել է նաեւ սահմանային օրենքների խստացման պատճառով: Սահմանն անցնելիս Հայաստանում գանձվող մաքսատուրքը եւ այլ վճարումները բավականին մեծ գումարներ են կազմում: Մաքսատուրքի չափը շերտավորված է այնպես, որ 51 կգ գյուղատնտեսական մթերքների համար պետք է մուծել 60 ամերիկյան դոլարին փոխարժեք գումար:

Լուրջ դժվարություններ կան նաեւ Վրաստանի Հանրապետության սահմանը հատելիս:

Ստեղծված պայմանները հնարավորություն չեն տալիս ավանի բնակչու-

Շահումյանում բնակվող իրենց հարազատներին: Որոշվեց ավանում ոռոգման ջուր մատակարարող պոմպակայանը շահագործման հանձնելու համար կատարել հանգանակություն:

Միաժամանակ նպատակահարմար համարվեց հավաքի մասնակիցների անունից դիմել ՀՀ կառավարությանը՝ հնարավոր միջոցներ ձեռնարկելու ծանր կացության մեջ հայտնված իրենց հայրենակիցներին օգնելու համար:

Հավաքի պատվիրակությանն ընդունեց ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի ղեկավար պարոն Է. Թադեւոսյանը: Գրեթե երկու ժամ տեւած զրույցին հրավիրվել էին նաեւ համապատասխան գերատեսչությունների պատասխանատու պաշտոնյաներ: Մանրամասն քննարկելով ստեղծված կացությունը, հնարավոր համարվեց, համա-

Պատվիրակությունը եղավ նաեւ ՀՀ-ում Վրաստանի դեսպանությունում, տեղյակ պահեց համայնքի ներկայացուցիչների ձեռնարկած քայլերի մասին եւ աջակցություն խնդրեց՝ Վրաստանի կառավարության օժանդակությունը հայցելու նպատակով:

Հավաքում քննարկվեց նաեւ Շահումյանի պատմությանը նվիրված գրքի հրատարակման խնդիրը: Որոշվեց Հայաստանում եւ այլ երկրներում բնակվող շահումյանցիներից հանգանակել համապատասխան գումար՝ գիրքը հրատարակելու համար:

Կոչ ենք անում բոլոր շահումյանցիներին, անկախ բնակության վայրից, հնարավոր բոլոր միջոցներով սատար կանգնել իրենց հայրենակիցներին, պահպանելու համար նախկին ցեն ու հոտարs ավանի արժանապատիվ բնակիչների բեկորները, ինչպես նաեւ բոլորիս սրբությունները:

Հանուն հայապահպանության մեր գերխնդրի՝ ակնկալում ենք ՀՀ իշխանությունների աջակցությունը՝ զորավիգ կանգնելու մեր տարանի փրկության գործին, մասնավորապես խիստ կարեւորել նաեւ Ստեփանավան-Ախլքալաքի-Շահումյան ճանապարհի բարեկարգման խնդիրը, որը կլուծեր նաեւ Սադախլոյի շուկային առնչվող բազմաթիվ քաղաքություններ:

ԳԵՎՈՐԳ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ
Թիվ 141 դպրոցի տնօրեն
ԱՐՏԱՎԱԶԴ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ
«Միություն» հրատարակչության տնօրեն
ԼԵՎՈՆ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ
Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիայի պրոֆեսոր

Ընդունե՞լ, թե՞ չընդունել ժառանգությունը

«Ազգի» փետրվարի 11-ի համարում անդրադառնալով նախորդ օրը «Ֆեմիդա» հասարակական կազմակերպության նախաձեռնությամբ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական եւ տնտեսական գործերի պալատի նախագահ Արման Մկրտումյանի հետ լրագրողների հանդիպմանը, ներկայացրել էինք կտակի եւ ժառանգության խնդիրներին առնչվող մի շարք հարցեր: Թեման շարունակելով, հիշեցնենք, ժառանգությունը բացվում է, երբ չկա կտակ: Քաղաքացիական նոր օրենսգիրքը սահմանում է ըստ օրենքի (կտակի բացակայությամբ) ժառանգման իրավունք ունեցող անձանց «աստիճանացանկը», առաջին հերթին դրանք ժառանգատուի երեխաները, ամուսինը եւ ծնողներն են, որ միաժամանակ օգտվում են պարտադիր ժառանգման իրավունքից: Եթե այդպիսիք չկան կամ հրաժարվել են ժառանգության իրենց բաժնից, ապա ժառանգման իրավունքը տարածվում է երկրորդ հերթի ժառանգների՝ ժառանգատուի հարազատ եղբայրների եւ քույրերի վրա: Երրորդ հերթում ընդգրկված են ժառանգատուի հայրական եւ մայրական կողմի տատը եւ պապը, չորրորդ հերթում՝ ծնողների եղբայրներն ու քույրերը:

Ժառանգական զանգվածը ներառում է ժառանգատուի ինչպես «ակտիվները» (շարժական եւ անշարժ գույք, դրամ, բանկային հաշիվներ), այնպես էլ «պասիվները» (պարտքերը), ինչն էլ հենց կարող է ժառանգությունից հրաժարվելու պատճառ դառնալ, քանզի ընդունել ժառանգությունը՝ նշանակում է ընդունել նաեւ պարտքերը: Ժառանգության ընդունումը ձեւակերպվում է նոտարական վավերացում է ստանում վեցամսյա ժամկետում, հակառակ դեպքում համարվում է, որ ժառանգը հրաժարվել է ժառանգությունից: Երկու նրբություն. եթե ժառանգը, առանց ժառանգության ընդունման վկայագիր ստանալու, ինչ-որ գործողություններ է կատարել ժառանգական զանգվածի հետ, ապա ժառանգությունը փաստացի ընդունված է համարվում: Եթե ժառանգությունն ընդունվել է, ապա օրենսգիրքը ժառանգատուի մահից հետո վեցամսյա ժամկետում դրանից հրաժարվելու հնարավորություն է սահմանում, մինչդեռ հակառակը՝ ժառանգությունից հրաժարված լինելու պարագայում «փոշմանելու» հնարավորությունը բացառվում է: Եթե ժառանգներից ոչ մեկը տեր չի կանգնել ժառանգությանը (ինչը հնարավոր է վերջինիս բազասական հաշվեկշռի դեպքում), ապա, այսպես կոչված, «անժառանգ գույքն» անցնում է համայնքի տնօրինմանը:

Ժառանգությունն, այսպիսով, ոչ միայն նյութական համալրում, այլեւ ծախսեր է ենթադրում, ուստի քաղաքացիական օրենսգիրքը կարգավորում է նաեւ «ժառանգությունը մարելու» գործընթացը՝ հետեւյալ «դեղատոմսով». ժառանգության հաշվին հատուցվում են 1. մինչեւ մահն առաջացած (հիվանդության) եւ պատշաճ հուղարկավորության ծախսերը, 2. գույքը պահպանելու եւ կտակի առկայության դեպքում կտակը կատարելու ծախսերը, 3. ժառանգատուի պարտքերը, 4. պարտադիր բաժնի իրավունք ունեցող ժառանգների պահանջները, 5. կտակային հանձնարարությունները կատարելու ծախսերը: Ի գիտություն պարտատերերի նշենք, որ վերջիններս իրենց պահանջները ժառանգին, կտակակատարին կամ նոտարին ներկայացնելու իրավունք ունեն նույնպես վեցամսյա ժամկետում, դրանից հետո պարտքերը վերադարձնելու հնարավորությունը գործնականորեն հավասարվում է զրոյի: Այսքանը ժառանգության մասին: Առաջիկայում, հույսով ենք, հնարավորություն կունենանք անդրադառնալու քաղաքացիական նոր օրենսգրքի այլ, ոչ պակաս հետաքրքիր դրվագների:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ռոբերտ Գրինը ներողություն է խնդրում Գրիգոր Պողպատյանից

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Անգլիա կոնսալտինգ» ֆիրմայի աշխատակից Ռոբերտ Գրինը ներողություն է խնդրում ՀՀ կապի նախկին նախարար Գրիգոր Պողպատյանից՝ երկու շաբաթ առաջ մամլո ասուլիսում հնչած կաշառակերության մեղադրանքների համար:

«Նոյյան տապանի» թղթակցի հետ զրույցում պրն Գրինը ճշտեց, որ Արմենտելի ստեղծման շրջանում կատարված անօրինական գործողությունների մեջ պրն Պողպատյանի ներքաշված լինելու մասին տեղեկատվությունն ինքը ստացել է Արմենտելի նախկին գլխավոր տնօրեն Վահրամ Սողոմոնյանից, որը Հայաստանից մեկնել է անցած տարվա մայիսի վերջին, եւ ընկերության նախկին ֆինանսական տնօրեն Էրիկ Աոնո Վիգենից, որը Հայաստանից մեկնել է 1998 թվականի մարտի 30-ին:

«Այսպիսով, եթե Սողոմոնյանը եւ Վիգենը ստում էին, երբ ինձ հայտնում էին այն գումարների մասին, որ վճարել է TWT-ն նախկին հայ պաշտոնյաներին, ապա ես իմ կողմից ներողություն եմ հայտնում Պողպատյանին, որ հավասացել եմ նրանց եւ մամուլին հայտնել սուտ տեղեկատվություն», ասաց պրն Գրինը:

Ըստ Գրինի, վերոհիշյալ տեղեկատվության մեջ անճշտություն է եղել նաեւ թարգմանության սխալի պատճառով: Այն հարցին, թե ինչ գումար է TWT-ն վճարել հայ պաշտոնյաներին 1994-ից 1998 թվականների ժամանակաշրջանում, Գրինը, վկայակոչելով նույն Սողոմոնյանին եւ Վիգենին, ասուլիսի ժամանակ պատասխանել է, որ TWT-ն վճարել է մոտ 15 միլիոն ԱՄՆ դոլար, բայց ոչ 50 միլիոն դոլար, ինչպես հաղորդվել է մամուլում:

Ե՛վ Սողոմոնյանը, ե՛ւ Վիգենը Գրինին հայտնել են, որ վերոհիշյալ գումարի (15 մլն դոլար) մեծ մասը, բացառությամբ այն գումարների, որ վճարվել են անմիջապես Արմենտելի ղեկավարներին եւ առանցքային աշխատակիցներին, փոխանցվել է Գրիգոր Պողպատյանի միջոցով, որին Գրինը ծանոթ չի եղել:

Գրինը հայտնեց, որ ինքը ԱՄՆ արդարադատության նախարարություն է ներկայացրել Սողոմոնյանի եւ TWT-ի գրագրության զգալի մասը, որը վերաբերում է հայ պաշտոնյաներին արված վճարումներին, ինչպես նաեւ բանկային փոխանցումների անդորրագրերը, որ նրան հաջողվել է հայթայթել: Երբ TWT ընկերությանը ներկայացվի ԱՄՆ Կոռուպցիայի մասին ակտի խախտման մեղադրանք, այդ փաստաթղթերը կլինեն հիմնական ապացույցը: Սպասվում է, որ այդ գործը ԱՄՆ-ի դատարանում քննության կառնվի այս տարի:

Ըստ Գրինի, ներկայումս Հայաստանում ապրող ոչ մի հայ չի մասնակցի այդ դատին, բայց Սողոմոնյանը, որը հիմա ապրում է ԱՄՆ-ում, հանդես կգա որպես հիմնական վկա: Դրանից բացի, այդ գործով ցուցմունքներ տալու համար դատարան կկանչվեն նաեւ Վիգենը, Հոնը (TWT ղեկավարը), Դաունին, Բերիերը եւ TWT-ի հաշվապահ Ռոբերտ Ամարսը:

«Երբ TWT ղեկավարները կարողանան հաջող պաշտպանվել դատի ժամանակ, ԱՄՆ-ի եւ Հայաստանի բոլոր հիշյալ քաղաքացիները անմեղ կճանաչվեն», նշեց Ռոբերտ Գրինը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՔՈՒՎԵՅԹԻ ՌԱԴԻՈ

«Թուրքիան ռեսական ահաբեկչություն է կատարում ընդդեմ քուրդ ժողովրդի, ինչպես արեց հայերի դեմ»

«Ամերիկացիները բոլոր հարցերում պաշտպանում են Թուրքիայի քաղաքականությունը»

1920 թ. Սեւրի պայմանագիրը քրդերին խոստանում էր անկախություն: Սակայն Քեմալ Աթաթյուրքը անտեսեց այն եւ ճնշեց մի շարք քրդական ապստամբություններ 1920-30-ական թթ.: Այնուհետեւ քրդերի զինյալ պայքարը Թուրքիայում հանդարտվեց մինչեւ 1984 թ., երբ Աբդուլլահ Օջալանի գլխավորած Քրդստանի աշխատավորական կուսակցությունը (PKK) նոր թափով վերսկսեց պայքարը հանուն ազատության: Ստորեւ զետեղված հարցազրույցը փետրվարի 20-ին ուղիղ եթերով հեռարձակվել է Քուվեյթի պետական ռադիոկայանից: Արաբ քաղաքական մեկնաբան-հաղորդավարուհին հյուրընկալել էր քուվեյթյան «Ալ-Քաբաս» օրաթերթի լրագրող, դոկտոր Նաբիլ Հաուիին, «Իրաքյան Քրդստանի ճակատի» քաղաքական ղեկավարության անդամ, դոկտոր Մահմուդ Օսմանին եւ Լոնդոնում բնակվող իրաքցի (քուրդ) քաղաքական մեկնաբան, լրագրող Կամրան Կարադաղիին: Տպագրում ենք հարցազրույցը որոշ կրճատումներով՝ ձեռնպահ մնալով մասնակիցների տեսակետները մեկնաբանելուց:

– Հայտնի է, որ քրդական հարցը կար Օջալանից առաջ եւ մնալու է նրա ձերբակալումից հետո, բայց նրա կալանավորումը թերեւս ճակատագրական դառնա քրդական դատի համար:

Մահմուդ Օսման-Կարծում եմ, որ նրա ձերբակալությունն ու առեւանգումը վատ է եվրոպացիների, թուրքերի, ամերիկացիների եւ այլոց համար, քանզի, եթե նա, իբրեւ քաղաքապաստանյալ, ընդունվեր եվրոպական որեւէ երկրում, հնարավոր կլիներ ճնշել Թուրքիային՝ ստիպելով քրդերի հետ երկխոսություն բացել: Սակայն հիմա, ըստ իս, հարցերը ուժգնանալու են, ծավալվելու են Օջալանի կողմնակիցների եւ այլոց դիմադրությունը, մահափորձերը, զինյալ բախումները, նույնիսկ՝ բռնարարքները Եվրոպայում: Ինչը որ ահաբեկչություն են անվանում, աճելու է:

– Կարծում եմ, այս արդյունքն ակնկալում էին նրանք, ովքեր մասնակցեցին նրա ձերբակալությանը: Ինչո՞ւ չպատվիրեցին քաղաքական լուծումը՝ կալանավորման փոխարեն, որը թերեւս հանգեցնի ավելի վատ հետեւանքների: Արդյո՞ք դա հաշվարկումների սխա՞լ է:

Մ. Օսման-Կարծում եմ, որ քաղաքական լուծման չպատվիրելու պատճառը թուրքական քաղաքականությունն է, որը հնուց ի վեր չի ճանաչում քուրդ ժողովրդի առկայությունը Թուրքիայում: Ցավոք, այս բնագավառում ամերիկյան կառավարությունը պաշտպանում է Թուրքիային, փոխանակ ճնշելու, որպեսզի երկխոսություն սկսվի եւ խաղաղ լուծում տրվի քրդական հարցին: Վերջերս Օջալանը Հռոմում 7 կետով մի ծրագիր առաջարկեց՝ պահանջելով նույնիսկ ինքնավարությունից ցածր կարգավիճակ: Մինչդեռ անցյալում նա անկախություն էր պահանջում: Դուք գիտեք, որ PKK-ի ծայրահեղականությունը թուրքական քաղաքականության հետեւանքն է: Բռնությունը բռնություն է ծնում:

Նաբիլ Հաուի-Ցավոք, երկխոսության առիթը կորսվեց: Մյուս կողմից, Թուրքիայի զինվորականները եւ բազում կուսակցություններ դրդում են բռնության: Վերջերս խորհրդարանում ներկայացուցիչներ ունեցող քրդական մի կողմի հանդեպ սաստիչ միջոցներ են ձեռնարկել: Սա ապացույց է, որ ընդհանուր քաղաքականությունն ուղղվելու է երկխոսության լիակատար արգելմանը:

Կամրան Կարադաղի-Նախ, իբրեւ քուրդ եւ Թուրքիայի իրավիճակներին հետեւող, ասեմ, որ ես խիստ համակրում եմ քրդերի պահանջներն այնտեղ եւ դատապարտում եմ զսպիչ քաղաքականությունը նրանց դեմ: Բայց PKK-ն շատ հնարավորություններ կորցրեց, չափազանց համառեց՝ կիրառելով միակողմանի գործելաոճ՝ իր նպատակներն իրականացնելու համար: Օրինակ, Օջալանը հրահանգում էր այրել դպրոցներն այն պատրվակով, որ դրանք թուրքերեն լեզու են ուսուցանում:

– Այսուհետ ինչպե՞ս է վարվելու Թուրքիան քրդական հարցի հետ: Օջալանի ձերբակալմամբ վերանայելո՞ւ է այդ հիմնախնդիրը:

Կ. Կարադաղի-Նախ, Օջալանի կամ PKK-ի խնդիրը չէ Թուրքիայում, այլ շատ խոր հոգեբանական բարդույթ է թուրքական ստատուս քվոյի համար՝ թուրք հասարակության եւ պետության բնույթի վերաբերյալ: Սա էկել է, ըստ որի՝ Թուրքիայի բոլոր քաղաքացիները իրավահավասար են եւ չկան փոքրամասնություններ եւ մեծամասնություններ կամ որոշակի էթնիկական խմբեր: Կարծում եմ, քանի դեռ այս տեսությունն իշխելու է թուրքական մտայնության վրա, հարցը երբեք չի վերջանալու: Որեւէ արմատական փոփոխություն չի կատարվելու, եթե թուրքական հասարակությունը, պետությունը եւ ինստիտուտները չհաղթահարեն նախկին մտածելակերպը եւ նորովի վերաբերվեն էթնիկական խնդիրներին, չնայած դրանց գերզգայնականությանը՝ թուրք ուղեղի համար:

– Մենք գիտենք, որ Եվրոպան մասնակցեց Օջալանի ձերբակալմանը, եւ գիտենք, որ Թուրքիան ջանում է միանալ Եվրամիությանը, բայց Եվրոպան դա պայմանավորում է առկախ մնացած խնդիրներով՝ Թուրքիայից պահանջելով լուծել դրանք: Արդ, Եվրոպան օգնելո՞ւ է Թուրքիային կարգավորելու այս բարդ խնդիրը:

Ն. Հաուի-Եվրոպական ճնշումներ կան հանուն արդար դատավարության, իսկ եվրոպային միանալու հարցում դեռեւս կան մի շարք բարդություններ, ինչպես Կիպրոսի եւ մարդու իրավունքների հարցերը եւ այլն: Թերեւս Օջալանի դատավարության ձեւը քննության առարկա դառնա այդ առնչությամբ:

– Ի՞նչ կարծիքի եք քրդական հարցի վերաբերյալ Թուրքիայի ներկայացրած լուծումների մասին, այն է՝ հավելյալ ազատություններ տալ քրդերին:

Մ. Օսման-Դրանք լուծումներ չեն, այլ սեր՝ բուն թեման ծածկելու համար: Թուրքիան պետական ահաբեկչություն է կատարում ընդդեմ քուրդ ժողովրդի, ինչպես արեց հայ եւ ասորի ժողովուրդների դեմ: Այդ ահաբեկչությունը վերստին ընդգրկում է մարդասպանությունը, ճնշումը, մորթումը, գյուղերի հրկիզումը, բռնագաղթը եւ գոյության, ինքնության ու լեզվի ուրացումը: Եթե քրդերը դիմադրում են այդ անիրավություններին դեմ, ապա ինչո՞ւ են դա կոչում ահաբեկչություն: Այժմ Թուրքիայի իրագործած պետական ահաբեկչությունը սատարվում է Ամերիկայի կողմից: ԱՄՆ-ը երկերեսանի է քրդական հարցում: Նա բոլոր հարցերում պաշտպանում է Թուրքիայի քաղաքականությունը: Քրդական հարցը քաղաքական է, ուստի այդպիսին պետք է լինի լուծումը: Պետք է երկխոսություն սկսեն Օջալանի կամ այլ քրդերի հետ, ինչպես նաեւ այն քուրդ պատգամավորների հետ, որոնք, ըստ էության, ընտրվեցին, բայց հիմա գտնվում են բանտում եւ դատված են 15 տարով: Թուրքերի համար ոչ թե քուրդ ժողովրդի, այլ Թուրքիայի հարավ-արեւելքի խնդիրն է, ուր հարկ է «բարեփոխումներ» իրագործել:

– Պարոն Օսման, ինչո՞վ եք բացատրում միջքրդական խոր տարաձայնությունները: Արդյո՞ք Օջալանի կալանավորումը կմիացնի՞ ձեր շարքերը:

Մ. Օսման-Հուսով եմ, որ Քրդստանի հայրենասիրական միության եւ Քրդստանի ժողովրդավարական կուսակցության միջեւ եղած մեծ տարաձայնությունը, որն ուղեկցվել էր բազում կռիվներով, կմեղմանա Վաշինգտոնի համաձայնագրից հետո, բայց ամերիկացիները, որ մասնակցեցին այդ փաստաթղթի ծեւավորմանը, նրանց չեն օգնում դրա իրականացման գործում ինչպես հարկն է: Ներկայումս մեծ հակամարտություն էլ առկա է ՔԺ կուսակցության եւ PKK-ի միջեւ: Մենք պետք է համախմբվենք ազգային հարթության վրա, քանի որ արաբ ազգի պես մասնատված ենք: Քրդերը պետք է համագործակցեն եւ կոչ անեն միջազգային մի համաժողով գումարելու՝ ՄԱԿ-ի հովանավորությամբ, որպեսզի 40 մլն քրդերի համար լուծում գտնեն:

Կ. Կարադաղի-Միջքրդական տարաձայնություններն արտացոլում են մասնատման իրողությունը: Ըստ իս, քրդական շարժումը պետք է իրապես լինի, հատկապես Թուրքիայում, որն ընդգրկում է Քրդստանի եւ քրդերի մեծ մասը: Քրդական հիմնախնդրի բանալին մնալու է Թուրքիայում:

– Դոկտոր Հաուի, աշխարհի հայացքը փոխվե՞ց քրդերի նկատմամբ՝ Օջալանի ձերբակալումից հետո:

Ն. Հաուի-Ըստ էության փոփոխություն տեղի ունեցավ, երբ Օջալանը Հռոմ հասավ, ուր առաջ քաշվեց քրդական հարցը՝ դիվանագիտական եւ քաղաքական առումով: Բայց միջազգային հարթության վրա որեւէ էթնիկական կամ կրոնական փոքրամասնության նայում են շահերի դիտանկյունից, ինչպես կատարվում է հիմա Կոսովոյի հանդեպ: Քրդերի նկատմամբ փոխըմբռնում չկա նրանց շրջապատող երկրների եւ ուժերի միջեւ, իսկ Կոսովոյի հանդեպ ներքին փոխըմբռնում կա Եվրոպայում, թեկուզեւ նվազագույն սահմաններում: Հետեւաբար, եվրոպական ճնշումը հեշտիեշտ ուղղվելու է խաղաղ լուծում գտնելուն: Մյուս կողմից, շուտով տեղի է ունենալու քրդական խորհրդարանի ձեւավորում, որտեղ թերեւս առաջ կգա մի այլընտրանք՝ Օջալանի համակիրների ուժային միջոցների փոխարեն:

Ա. Մ.

ԱՄՆ

Ջորջիայի սենատը ճանաչել եւ դատապարտել է 1915-1923 թթ. հայերի ցեղասպանությունը

ԱՏԼԱՆՏԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: ԱՄՆ-ի Ջորջիայի նահանգի սենատը հատուկ բանաձեւ է ընդունել «Հոգուս 1915-1923 թթ. Օսմանյան Թուրքիայում հայերի ցեղասպանության ճանաչման եւ մեկուկես միլիոն հայերի զանգվածային կոտորածի կազմակերպիչների դատապարտման»: 1999 թվականի փետրվարի 8-ին սենատոր Վան Սթրիթի կողմից նահանգի բարձրագույն օրենսդիր մարմին ներկայացված բանաձեւի մեջ ասվում է. «Հիշատակի տուրք մատուցելով եւ գլուխ խոնարհելով եղեռնի զոհերի առջեւ, ճանաչելով ապրիլի 24-ը որպես 1915-1923 թթ. հայերի ցեղասպանության հիշատակի օր եւ նշելով, որ

– մեկուկես միլիոն հայ տղամարդիկ, կանայք եւ երեխաներ զոհ գնացին Օսմանյան կայսրության երիտթուրքական կառավարության կողմից 1915-1923 թթ. իրագործված սրբապիղծ եղեռնին

– հայերի ցեղասպանությունն ու հայ ժողովրդի կոտորածը քննարկվել են որպես 3000-ամյա պատմություն ունեցող զարգացած ու բարձր քաղաքակրթության բոլոր հետքերը ոչնչացնելու փորձ

– մինչ օրս հրաժարվելով ճանաչել եղեռնը՝ Թուրքիայի կառավարությունը շարունակում է անսասան ժխտողական քաղաքականություն վարել հայ ժողովրդի եւ մարդկության պատմության մեջ նրա արժանի տեղի նկատմամբ

– հավերժ հիշելով եւ բացահայտորեն դատապարտելով հայ ժողովրդի նկատմամբ իրականացված ոճրագործությունները՝ Ջորջիայի նահանգի քաղաքացիները չափազանց դյուրազգաց են վերաբերվում մարդկային զգոնության անհրաժեշտությանը՝ ապագայում նման ոճրագործություններ թույլ չտալու նպատակով

– այդ ցեղասպանության 84-րդ տարեդարձի ճանաչումը վճռական նշանակություն ունի ապագայում նոր ցեղասպանություններ թույլ չտալու եւ այդ սարսափազդու իրադարձություններին առնչվող հանցագործությունների հարցում մարդկանց լուսավորելու համար

– Ջորջիայի նահանգում բնակվում է ավելի քան 500 հայ ընտանիք, եւ նահանգի հայազգի քաղաքացիները, առաջատար դիրքեր զբաղեցնելով գործարար աշխարհում, գյուղատնտեսության, գիտության եւ կառավարման ոլորտներում, մեծ ավանդ են ներդրել նահանգի զարգացման գործում:

Ջորջիայի նահանգի սենատը միանում է հայկական համայնքին, տուրք մատուցելով այդ եղեռնի զոհերի հիշատակին ողջ աշխարհում, եւ 1999 թվականի ապրիլի 24-ը ճանաչում է որպես 1915-1923 թթ. հայերի ցեղասպանության հիշատակի օր

– կոչ է անում Ջորջիայի նահանգի քաղաքացիներին գլուխ խոնարհել այդ դաժան տարիներին զոհված մեկուկես միլիոն հայերի հիշատակի առջեւ

– սենատի քարտուղարությանը հանձնարարում է այդ բանաձեւի համապատասխան պատճենը հանձնել Ատլանտայի հայկական անկախ մշակութային ասոցիացիային»:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ադրբեջանում զինվորական ակադեմիա ստեղծվեց

ԲԱՔՈՒ, 22 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի ս.թ. փետրվարի 20-ի հրամանագրով ստեղծվել է Ադրբեջանական Հանրապետության զինված ուժերի զինվորական ակադեմիա: Ակադեմիայի ստեղծման նպատակը շտաբի բարձրաստիճան աշխատողների եւ սպաների, ռազմագիտության ոլորտի գիտնականների պատրաստությունն է, ռազմավարատեգիական, ռազմատնտեսական եւ ռազմաքաղաքական խնդիրների ուսումնասիրումը:

Պաղեստինցիները պատրաստում են անկախության հռչակագիրը

ԳԱԶԱ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պաղեստինյան պաշտոնական անձինք կոչ են արել միջազգային համաժողով գումարել՝ քննարկելու պաղեստինյան անկախ պետության հռչակման տարեթիվը: Դեռ անցած տարի ՊԱԿ (Պաղեստինի ազատագրության կազմակերպություն) առաջնորդ Յասեր Արաֆաթը հայտարարել էր, որ պաղեստինյան պետությունը կհռչակվի 1999 թվականի մայիսի 4-ին, այսինքն այն օրը, երբ լրանում է Օսլոյում ստորագրված պաղեստինա-իսրայելյան խաղաղության համաձայնագրի ժամկետը: Իր հերթին Իսրայելի վարչապետ Բենիամին Նաթանյահուն սպառնացել է զորքեր ուղարկել պաղեստինյան տարածքների անեքսիայի համար, եթե Արաֆաթը անկախություն հռչակի:

Բելառուսը համագործակցության է ձգտում Իրանի հետ

ՄԻՆՍԿ, 23 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Բելառուսը մեծ շահագրգռություն է դրսեւորում Իրանի հետ համագործակցության հարցում, մի երկրի, որը մեծ ներուժ ունի: «Այդպիսի ժողովրդի հետ, իր երկիրը վերածնելու, նրա անկախությունն ապահովելու այդպիսի ձգտմամբ, Իրանը բառացիորեն երրորդ հազարամյակում գերտերություն կլինի», ասել է Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն, հարցազրույց տալով իրանցի լրագրողներին: Նախագահն այն կարծիքին է, որ բելառուս-իրանական համագործակցությունը կարելի է ավելի բարձր մակարդակի հասցնել: «Ես շատ կուզենայի, որ Իրանն ավելի արագ ծավալվի մեր երկրի հետ առեւտրում: Որպեսզի մենք լայն շփումներ ունենանք ոչ միայն առեւտրական ոլորտում, այլեւ մյուս բնագավառներում», ընդգծել է նախագահը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Լեւոն Թյությունջյան՝ մոռացված մեծությո՞ւն

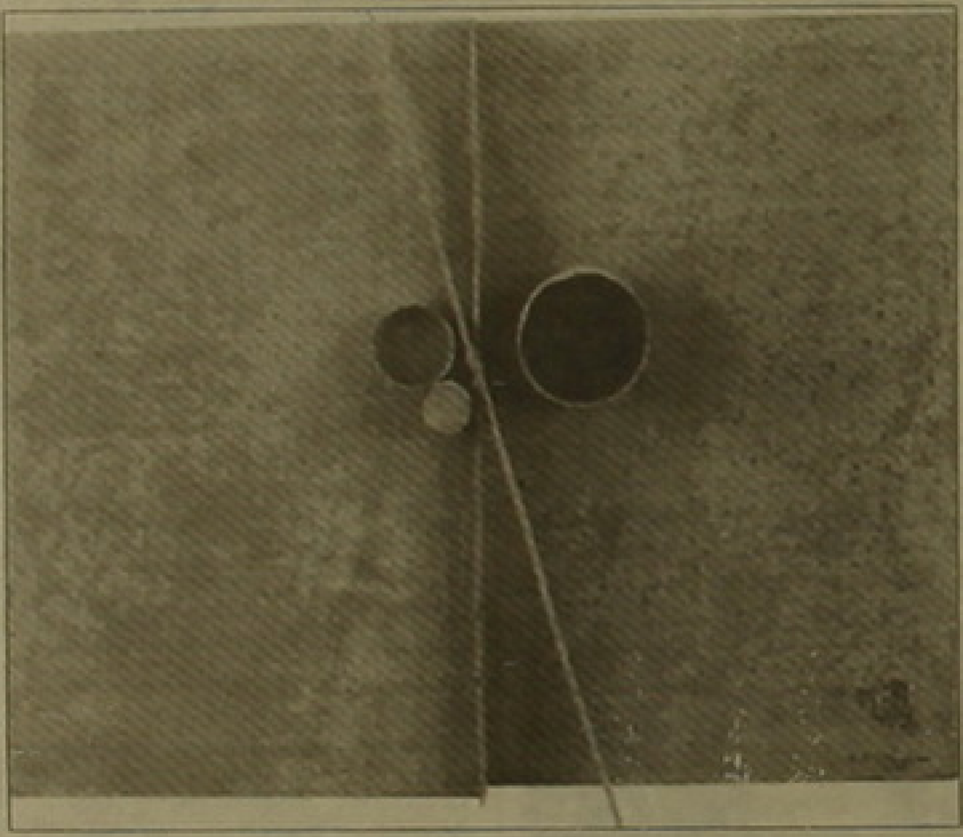

«Ինչո՞ւ է պատմությունը հիշում (հիմնավորված կերպով) այնպիսի արվեստագետների, ինչպիսիք են Շվիտտերսը, Վանտոնգերլոոն, Ֆրյունդլիխը կամ ուրիշները, ինչպես Գորինը եւ Գլեյզը եւ ինչո՞ւ է մոռանում Լեւոն Թյությունջյանին, որն իր ամբողջ կյանքում հազվագյուտ համառությամբ հետապնդում էր իր ամենադժվարին արվեստը», հարցնում է ֆրանսիացի արվեստաբան Ալեքսանդր Գրընյեն Լեւոն Թյությունջյանին նվիրված իր հոդվածում («Պարիսկոպ», թիվ 1598): Իսկապես, ինչո՞ւ նշված եւ այլ անունները պատմությունը պահպանել է հետագա սերունդների համար, մինչդեռ այս մեկը կարծես մոռացված է, իսկ երբ մոռացված չէ, ապա կարծես ավելի հաճախ պիտի հիշվեր, ավելի պատվավոր տեղ պիտի գրավեր արդի արվեստի պատմության մեջ:

Կարծում ենք, որ ֆրանսիացի արվեստաբանի հարցն արդեն պատասխանն ունի իր մեջ: Երբ շատ դեպքերում իսկապես առեղծվածային է այս կամ այն արվեստագետի փառքի հարատեւության գաղտնիքը, ապա արվեստի եւ գրականության պատմությունը չափազանց հստակ սովորեցնում է, որ դժվարին ճանաչման ուղին սովորաբար անցնում են այն անհատները, ովքեր հետապնդում են իրենց ճանապարհը եւ ջանում ամեն կերպ իրենց սկզբունքները հաստատել արվեստում:

Նման ստեղծագործողներին սովորաբար իսպառ անծանոթ են փառքի մարտավարության գաղտնիքները: Ավելին, նրանց փնտրած սեփական ուղին սովորաբար հակառակ է ընթանում դեպի փառք առաջնորդող լորձուն եւ խորթին կածաններին:

Լեւոն Թյությունջյանի կենսագրությանը ծանոթացողն անմիջապես կնկատի, որ նա այդ կարգի արվեստագետներից է եղել: Ծնվել է 1905 թ. Ամասիայում՝ Արեւմտյան Հայաստանում: Տասնյոթ տարեկան էր, երբ հայտնվում է Փարիզում եւ միանգամից նետվում արվեստների գայթակղիչ աշխարհը:

Վեց-յոթ տարվա մեջ, մինչեւ վերջնականապես գերիրապաշտներին հարելը, նա իր «ուժերն է չափում» այդ օրերի կերպարվեստի տիրական ու տարածված հոսանքների մեջ՝ կոնստրուկտիվիզմ, էքսպրեսիոնիզմ, կուբիզմ...

Նկարչի խոստովանությամբ, նրա համար վճռական է դարձել իր հանդիպումը Երվանդ Քոչարի հետ, որն այդ տարիներին Փարիզում արդեն որոշակի համբավի էր հասել:

Լեւոն Թյությունջյանի այս սրընթաց վազքը 20-ական թվականների ընթացքում մի քանի բացատրություն ունի, որոնցից մեզ համար ամենակարեւորը մեկն է:

Նախ, տպավորվող, տաղանդավոր ու ստեղծագործելու ծարավ պատանին, բնականորեն, պիտի փորձեր, պիտի սեփական դեմքը փնտրեր այդ օրերի գեղարվեստական դպրոցներում: Ամեն ինչ գայթակղիչ էր ու հրապուրող: Սա նաեւ բնական ու անհրաժեշտ ուսումնառությունն էր, որն, ի պատիվ արվեստագետի, տեւել է կարճ եւ ավարտվել արդյունավետ: Նա ոչ միայն արվեստի այբուբենն էր յուրացնում, այլեւ նշված յուրաքանչյուր ուղղության մեջ իր թեկուզ համեստ, բայցեւայնպես սեփական լուման դնում:

Խոսելով 20-ականների Թյությունջյանի արվեստի մասին, նույն Ալ. Գրընյեն գրում է, թե նրա «գործերը մեծ ավանգարդիզմի դրոշմն ունեն եւ իրենց տիեզերական չափումների մեջ շատ բան են ասում այն ամենի մասին, որն այնուհետեւ պիտի անցնի Ջիակոմետիին եւ Միրոյին: Ուստի զարմանալի չէ, որ նա հարելով գերիրապաշտությանը, այլ ուղիով է ընթացել, քան այն, որով քայլում էին Breton's Brothers-ը»:

Ֆրանսիացի արվեստաբանը որոշակիորեն ակնարկում է Անդրե Բրետոնի շուրջ համախմբված իսկապես խոշոր, բայց եւ մշտապես փառաբանվող խումբը: Այսօր, տարիների հեռավորությունից դիտելով, կարող ենք թերեւս վստահորեն ասել, որ Թյությունջյանի արվեստն իր վարպետությամբ, անակնկալի բերող իր նորությամբ բնավ չի զիջում այդ մեծ անուններին, հատկապես յուղանկարները: Սակայն իրավացի է ֆրանսիացի արվեստաբանը. Թյությունջյանը լինելով այդ հզոր հոսանքի մեջ՝ միաժամանակ կարծես մեկուսի է կանգնած: Հանգամանք, որն ասես խանգարում է ամբողջի, զանգվածի հիշողության մեջ վերջնականապես դրսեւորվելուն:

Սակայն ո՞րն է բազմաթիվ բացատրություններից այն մեկը, որը մենք ամենակարեւորը համարեցինք: Լեւոն Թյությունջյանի կենսագրության 20-ական թվականների հատվածը ընդհանուր շատ բաներ ունի նույն շրջանում Արեւմուտք ընկած մյուս հայ երիտասարդ արվեստագետների կենսագրության հետ. անհագ ծարավ յուրացնելու արեւմտյան նոր, անծանոթ, գրավիչ արժեքները, այնուհետեւ անմիջապես մխրճվել ստեղծագործական ընթացքի մեջ, դառնալ նույնպիսի արժեքներ ստեղծող, ըստ որում ստեղծել սեփական դիմագծով ուրույն, անկրկնելի, անպայման մի հետք թողնել, որ նկատելի լինի:

Այդպիսին են Արշիլ Գորկու, Ռուբեն Մամուլյանի, Երվանդ Քոչարի, Գառզուի, Գյուրջյանի, Արամ Խաչատրյանի, Գեւորգ Յակուլովի (20-ականների Մոսկվան եւս Արեւմուտք էր), Վազգեն Շուշանյանի, ավելի շատ Շահնուրի, քան Լյուբենի, Նիկողոս Սարաֆյանի, Որբունու եւ այլոց կենսագրությունները:

1915 թ. մեծ կորստի զգացումը կարծես սրել էր նրանց զգայարանները, մեծացրել լիարժեք կյանքի ծարավը եւ ահագնացրել մեծ ժողովրդի զավակ լինելու արժանապատվությունը... Ժողովուրդ, որը, չնայած ահավոր կորստին, չպիտի հայտնվեր պատմության, հետեւաբար համաշխարհային մշակույթի լուսանցքում, այլ պիտի արագորեն ու անմիջապես դառնար ամենաարդիական արվեստների մասնակից կերտողը սեփական դիմագծով, ուրույն ձեռագրով: Դա փոխվրեժի արվեստն էր, կորցրածը հոգեւոր ու մտավոր բարձր մակարդակով փոխհատուցելու, չնայած ամեն ինչին, ի հեճուկս չար աշխարհի, «մեծությամբ պատժելու» արվեստ: Եվ նրանք, այդ փառահեղորեն տաղանդավոր պատանիներն ու երիտասարդները հասան իրենց նպատակին:

Թերեւս այս հանգամանքն է, որ վրիպել է Լեւոն Թյությունջյանի ֆրանսիացի մեկնաբանների հայացքից: Եվ միայն ֆրանսիացի՞...

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹՈՓՉՅԱՆ
Փարիզ, փետրվար

Թող ժպիտը չլքի ձեզ

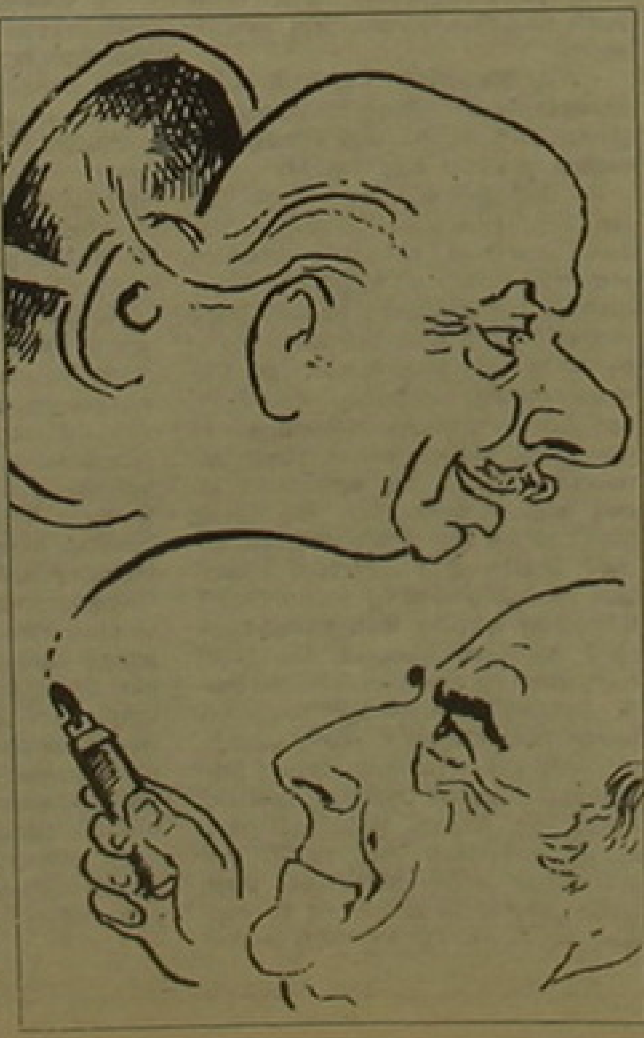

Բոլորին է հայտնի, որ «հայկական ռադիոն» մեզանում ահա տասնյակ տարիներ մեր առօրյայի, կենցաղի, ժամանցի անբաժան ու սրտագրավ մասն է դարձել: «Հայկական ռադիոյի» անեկդոտներն ու սրամտությունները լավ հայտնի են նաեւ Հայաստանից դուրս: Եվ, ինչպես այլոց, ասենք, գաբրովցիների հանրահայտ կատակների, նրանց առջեւ նույնպես միշտ բաց են այն դռները, ուր սիրում, գնահատում են հումորը, ծիծաղը, բարի, լավ տրամադրությունը:

Վերջերս լույս է տեսել Ռուբեն Այվազյանի «Հայկական ռադիոյին հարցնում են» ժողովածուն, որը հիանալի ընծա է հումոր, սուր խոսք սիրողների համար: Ինչպես նշում է Ռուբեն Այվազյանը, իր հեղինակած ժողովածուում տեղ է գտել հակիրճ հարցուպատասխանի ավանդական դարձած ձեւը: Դրանում հավասար պատշաճի իրենց մասն ունեն թե ժողովրդական իմաստնություններին հարազատ ասացվածքները, թե ժամանակակից ոգուն համարժեք մտքերը: Հեղինակի գրիչը մեծ հումորով է թաթախված, մեկ կծու սատիրայով, մեկ զավեշտով, մեկ տխուր հեգնանքով: Այս տրամադրությունների այլազան երանգներով է հարց ու պատասխան տալիս գրքի հեղինակը, իր դիմած ժանրի հնարավոր սահմաններում դիտարկելով մարդկային կյանքը, հասարակական հարաբերությունները, քաղաքական դաշտը: Բերենք մի քանի օրինակ. «Կարելի՞ է արդյոք գնել ազնիվ մարդուն- գնել ոչ, բայց ծախել՝ կարելի է», «Քանի՞ մարդ է հարկավոր ուղարկել Լուսին, այնտեղ ստեղծելու երեք քաղաքական կուսակցություն- երեք հայն էլ բավական են», «Ինչպե՞ս անել ծաղրանկար- ինչպես պատահի, միեւնույն է, մեկնումեկն անպայման իրեն կճանաչի դրա մեջ», «Ճշմարի՞տ են արդյոք դեմոկրատները վստահեցնելով, որ պետք է գնալ միայն առաջ- հիմարությո՞ւն, այնտեղ առանց այդ էլ շատ մարդ կա», «Ինչպե՞ս կարելի է կուլ տալ վիրավորանքը- շփոթելով այն դեղահաբի հետ»:

Ռուբեն Այվազյանի «Հայկական ռադիոյին հարցնում են» ժողովածուում տեղ են գտել նաեւ հին մտածողների, փիլիսոփաների հայտնի թեւավոր խոսքերի մոտիվներով գրված հումորեսկները: Այսպես, անդրադարձը Ավիցեննայի, Մարկ Ավրելիոսի, Դեմոկրիտի, Ցիցերոնի մտքերին, ժողովածուին հատուկ գրավչություն է հաղորդում:

Նույն գրքի փայլուն համահեղինակն է ճանաչված ծաղրանկարիչ Գեորգի Յարալյանը: Մեկը մյուսին չկրկնող, հույժ արտահայտիչ, ճկուն գծագիր եւ վառ ասելիք ունեցող Գեորգ Յարալյանի ծաղրանկարները «Հայկական ռադիոյին հարցնում են» գրքին իմաստային եւ գեղարվեստական ուրույն արժեք են հաղորդում:

«Ես կարծում եմ, ասում է հեղինակը, որ այս գիրքը մի օր մաս կկազմի մեկ այլ, ավելի ամփոփ եւ ընդարձակ «Համաշխարհային ռադիոյին հարցնում են» ժողովածուի: Մարդկությունը պետք է համախմբվի երջանկությա՛ն, ուրախության, ժպիտի լուսավոր կարգախոսների ներքո»:

Մարդ արարածը, իրապես, արժանի է ժպտալու՝ արեւին, կյանքին, երեխաներին, ինչն իրեն կարդացեք Ռուբեն Այվազյանի «Հայկական ռադիոյին հարցնում են» գիրքը (հեղինակը այն նվիրել է հեռավոր Մուշի ժառանգ Վարդգես Թափալցյանի հիշատակին) ու վերստին կհամոզվեք դրանում:

Ռ. Հ.

ՄԱՄՈՒԼ

Սերբական գրականությունը «Գառնի» ամսագրի էջերում

«Գառնի» ամսագրի նախաձեռնությամբ 1999-ի յուրաքանչյուր համարում երկու մամուլ ծավալով ներկայացվելու է եվրոպական որեւէ երկրի գրականությունը եւ մշակույթը: Այս նախաձեռնությունը մեր օրերում ավելի է արժեւորվում՝ տարբեր ժողովուրդների միջեւ բարեկամական նոր կամուրջներ ստեղծելու եւ արդեն ստեղծածն ամրապնդելու առումով:

«Գառնին» այս տարվա իր առաջին համարի զգալի մասը տրամադրել է սերբական գրականությանն ու մշակույթին: Այն բացվում է ամսագրի գլխավոր խմբագիր Լեւոն Անանյանի «Ելի՛ր, Սերբիա եւ արթնացրու քո զավակներին» առաջնորդողով: «Գառնուն» սերբական «Եֆիմիա» ամսագրի գլխավոր խմբագիր Ռադոշին Զայիչի տված հարցազրույցում, որը կրում է «Մեր նպատակն է պահպանել ազգային ոգին» վերնագիրը, խոսվում է սերբական գրականության ավանդույթների, դրանց պահպանման, գրական տարբեր խմորումների եւ մյուս ժողովուրդների գրականությունը «Եֆիմիայի» էջերում ներկայացնելու մասին: Հաճույքով է կարդացվում սերբական ժամանակակից պոեզիայի լավագույն նմուշներից, ինչպես նաեւ Հայաստանին նվիրված բանաստեղծություններից կազմված ընտրանին: Պատշաճ մակարդակով է ներկայացված նաեւ սերբական արձակը: Տեղ են գտել Բրանիսլավ Նուշիչի, Բրանկո Չոպիչի, Իվո Անդրիչի եւ Դանիլո Կիշի պատմվածքները:

Սլավենկո Թերզիչի «Սերբական հարց. պատմություն եւ արդիականություն» հոդվածն ընթերցողին ներկայացնում է սերբ ժողովրդի դժվար ու մահառումներով լի պատմության առանցքային էջերը, որոնք շատ հարազատ են հայոց արյունոտ պատմությանը: Ըստ սերբական մամուլի նյութերի պատրաստած «Կոսովո եւ Մետոխիա» հոդվածը հնարավորություն է ընձեռում ավելի խորությամբ ծանոթանալու սերբական միջնադարյան պետության բնօրրանի անցյալին եւ մեր օրերում շարունակվող ողբերգական իրավիճակին:

Առաջին անգամ Բաբկեն Սիմոնյանի բնագրային թարգմանությամբ ներկայացվում է 14-րդ դարի սերբ միանձնուհի, բանաստեղծուհի Եֆիմիայի «Գովք իշխան Լազարին» արձակ բանաստեղծությունը, որը համարվում է սերբական միջնադարյան գրականության անգերազանցելի ստեղծագործություններից: Սիլվա Կապուտիկյանի խոսքով ներկայացված է սերբ անվանի բանաստեղծուհի Դեսանկա Մաքսիմովիչի ստեղծագործությունների մի փունջ:

Սերբիային նվիրված բաժնում «Գառնիի» ընթերցողները կարող են կարդալ 1988-ի երկրաշարժից հետո Հայաստանին օգնության ձեռք մեկնած սերբ օդաչուների, բելգրադահայ անվանի պարուհի Աշխեն Աթայանցի, սերբական ժամանակակից արվեստին վերաբերող հրապարակումներ եւ այլ նյութեր:

Ներկայացված են հայ հեղինակների այն գրքերը, որոնք լույս են տեսել սերբական տարբեր հրատարակչություններում, ինչպես նաեւ Դեսանկա Մաքսիմովիչի «Աշխարհը նույնն է ամենուր» եւ Ջոկո Ստոյիչիչի «Աղբյուրն անապատում» գրքերը, որոնք թարգմանաբար լույս է ընծայել «Ապոլոն» հրատարակչությունը:

Սերբական գրականությանն ու մշակույթին նվիրված բաժինը պատրաստել է գրող, թարգմանիչ, սերբագետ Բաբկեն Սիմոնյանը՝ սերբական «Եֆիմիա» ամսագրի հետ համատեղ: Այդ գործում իր կարեւոր աջակցությունն է ցուցաբերել Բաց հասարակության ինստիտուտի Օժանդակության հիմնադրամի հայկական մասնաճյուղը:

Բ. ՎԱՆՈՒՆՑ

digitised by A.R.A.R.@

Մարզանք

ՇԱԽՄԱՏ

Մեկնարկեց Լինարեսի մրցաշարը

Իսպանիայի Լինարես քաղաքում մեկնարկեց տարվա խոշորագույն մրցաշարը: Այստեղ հանդես են գալիս ութ գրոսմայստերներ, որոնցից յոթը տեղ են գրավում աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստների ցուցակի առաջին տասնյակում: Միայն դասանի հունգարացի Պետեր Լեկոն է, որ «ընդամենը» 12-րդ տեղն է զբաղեցնում այդ ցուցակում:

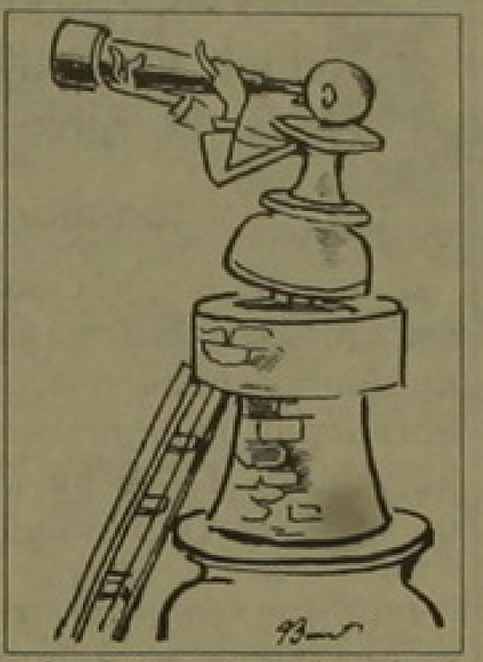

Տասնյակի շախմատիստներից բացակայում են ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովը, նախկին ռիգացի, իսկ այժմ բարսելոնցի Ալեքսեյ Շիրովը եւ երիտասարդ մոսկվացի Ալեքսանդր Մորոզեւիչը: Լինարեսի մրցաշարերի կազմակերպիչ Լուիս Ռենտերոն ժամանակին որոշել էր այլեւս չհրավիրել Կարպովին եւ իր խոստման տերն է: Ասենք, որ Կարպովն ինքն էլ խուսափում է այն մրցաշարերից, որտեղ խաղում է աշխարհի 13-րդ չեմպիոն Գարրի Կասպարովը: Շիրովը Լինարեսում չի խաղում, քանի որ նրա ու իր երկարամյա հովանավոր Ռենտերոյի միջեւ սեւ կատու է անցել. վերջինս դժգոհ իր խոստումը եւ հիմնադրամ չտրամադրեց անցյալ տարվա աշնանը Կասպարով-Շիրով մրցախաղն անցկացնելու համար: Մորոզեւիչի հարցն ավելի պարզ է. Լինարեսի մրցաշարի կազմը որոշվել է մոտավորապես կես տարի առաջ, իսկ այդ ժամանակ տաղանդավոր շախմատիստը «բարձր հասարակության» անդամ չէր: Նշենք, որ վերջին մի քանի ամսվա ընթացքում Մորոզեւիչը հաղթել է այն բոլոր մրցումներում, որոնցում խաղացել է: Վեց ամսում նա իր անհատական գործակիցը բարձրացրել է 98 կետով (այն այժմ 2723 է), ուժեղագույնների ցուցակի 5-րդ հորիզոնականում է տեղ զբաղեցնում:

Լինարեսի մրցաշարը չափազանց կարեւոր է նաեւ նրանով, որ, շախմատային աշխարհի կարծիքով, պետք է որոշի մրցախաղում Գարրի Կասպարովի մրցակցին: Շատերը համարում են, որ արժանի հավակնորդը հնդիկ Վիշվանաթան Անանդն է, սակայն շատ բան կորոշի հենց այս մրցաշարը:

Աշխարհի առաջնության հարցերից վերանանք ու դառնանք Լինարեսի մրցաշարին: Այն կընթանա երկու շրջանով, այնպես որ, ընդամենը կանցկացվի 14 տուր: Վիճակահանության կամքով մասնակիցներն աղյուսակում տեղեր զբաղեցրին այսպիսի հերթականությամբ. 1. Վասիլի Իվանչուկ (Ուկրաինա)՝ վարկանիշը 2714, 2. Գարրի Կասպարով (Ռուսաստան) 2812, 3. Վլադիմիր Կրամնիկ (Ռուսաստան) 2751, 4. Մայքլ Ադամս (Անգլիա) 2716, 5. Պետեր Լեկո (Հունգարիա) 2694, 6. Վեսելին Թոփալով (Բուլղարիա) 2700, 7. Պյոտր Սվիդլեր (Ռուսաստան) 2713, 8. Վիշվանաթան Անանդ (Հնդկաստան) 2781:

Մրցաշարում երկու տուր է անցկացվել: Մեկնարկային տուրում Ադամսը հաղթեց Լեկոյին, իսկ մնացած երեք հանդիպումները՝ Իվանչուկ-Անանդ, Կասպարով-Սվիդլեր, Կրամնիկ-Թոփալով, ավարտվեցին խաղաղ արդյունքով: Երկրորդ տուրում եւս միայն մի պարտիա ավարտվեց կողմերից մեկի հաղթանակով. Կասպարովը, սեւերով խաղալով Իվանչուկի հետ, ընտրեց սիցիլիական պաշտպանության սուր տարբերակներից մեկը, վերելքով անցկացրեց հանդիպումը եւ մրցակցին ստիպեց 32-րդ քայլում անձնատուր լինել: Այս տուրում ոչ-ոքի խաղացին Թոփալով-Ադամս, Անանդ-Լեկո, Սվիդլեր-Կրամնիկ զույգերը:

Երկու տուրից հետո աղյուսակը 1,5-ական միավորով գլխավորում են Կասպարովը եւ Ադամսը: Մյուս մասնակիցների արդյունքներն այսպիսին են. Անանդ, Կրամնիկ, Սվիդլեր, Թոփալով՝ 1-ական, Իվանչուկ, Լեկո՝ 0,5-ական միավոր:

Միրիմանյանի հուշամրցաշարը

Արմավիրում անցկացվում է ֆուտբոլային ճանաչված մրցավար Ռուդոլֆ Միրիմանյանի հիշատակին նվիրված ավանդական գարնանային մրցաշարը: Երկու խմբերում հանդես են գալիս 12 թիմեր, որոնցից 7-ը հանրապետական առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի ներկայացուցիչներ են:

Մրցաշարի մասնակիցներն արդեն երկուական խաղ են անցկացրել: Ահա դրանց արդյունքները. առաջին խումբ. «Շիրակ»-«Արմավիր» 4-1, «Էրեբունի»-ՖԻՄԱ 6-0, «Դվին»-«Նաիրիտ» 6-2, «Շիրակ»-«Էրեբունի» 2-1, «Դվին»-ՖԻՄԱ 4-0, «Նաիրիտ»-«Արմավիր» 1-0, երկրորդ խումբ. «Զվարթնոց»-«Գյումրի» 3-0, «Դինամո»-«Ղարաբաղ» 1-1, «Կիլիկիա»-«Արեւիկ» 7-1, «Զվարթնոց»-«Դինամո» 3-0, «Գյումրի»-«Արեւիկ» 7-0, «Կիլիկիա»-«Ղարաբաղ» 1-0:

Երկու խմբերի հաղթողները կորոշվեն փետրվարի 28-ին: Նրանք մարտի 2-ին կվիճարկեն հուշամրցաշարի հաղթողի կոչումը, իսկ խմբերում երկրորդ տեղեր գրաված թիմերը կմրցեն մրցանակային երրորդ տեղի համար:

Հաղթանակը բաց թողեցին

Եվրոպայի մինչեւ 16 տարեկան ֆուտբոլիստների հավաքական թիմերի ընտրական մրցաշարի առաջին խաղում Հայաստանի ներկայացուցիչներն անհաջողության մատնվեցին: Հանդիպելով աշխարհամասի ուժեղագույն հավաքականներից մեկի՝ Անգլիայի հետ, Պողոս Գալստյանի սաները համարձակորեն պայքարի մեջ մտան նրա հետ եւ բացեցին խաշի հաշիվը: Հանդիպումը մոտենում էր ավարտին, եւ թվում էր, թե մեր տղաները պարտության կմատնեն մրցակցին, սակայն վերջին հինգ րոպեների ընթացքում անգլիացիները երկու անգամ գրավեցին Հայաստանի հավաքականի դարպասը եւ 2-1 հաշվով չափազանց կարեւոր հաղթանակ տարան:

Հաջորդ խաղը մեր թիմը կանցկացնի դաշտի տերերի՝ Կիպրոսի պատանի ֆուտբոլիստների հետ: Իսկ երեք թիմերի վերջին խաղում կհանդիպեն Անգլիայի ու Կիպրոսի հավաքականները:

ՀԵԾԱՆՎԱՅԻՆ ՍՊՈՐՏ

Ուժեղագույնները որոշվեցին

Խճուղային հեծանվավազքի մրցումները, որոնք կազմակերպել էր հեծանվային սպորտի հանրապետական ֆեդերացիան, անցան եղանակային դժվարին պայմաններում:

Մարզիկների համար հատկապես դժվար էր առաջին օրը, երբ անցկացվեց Էջմիածին-Ակնա լիճ-Էջմիածին մրցուղով 20 կիլոմետրանոց անհատական վազքը: Այդուհանդերձ, 25 մասնակիցները հաջողությամբ հաղթահարեցին մրցատարածությունն ու քամու ուղեկցությամբ տեղացող անձրեւախառն ձյունը: Հաղթող դարձավ Արմեն Գյոզալյանը, իսկ երկրորդ ու երրորդ տեղերը գրավեցին համապատասխանաբար Արսեն Ղազարյանը եւ Վազգեն Դուլիջանյանը: Հաշվի առնելով եղանակային պայմանները՝ կազմակերպիչները որոշեցին պատանիների վազքը չանցկացնել:

Երկրորդ օրն անցկացվեց 100 կմ խմբակային վազք Փարաքար-Արմավիր-Էջմիածին-Աշտարակ մրցուղով: Այստեղ հաղթող դարձավ Արսեն Ղազարյանը:

Վերջին մրցաձեւում՝ 120 կմ վազքում եւս հետաքրքիր պայքար ծավալվեց: Այստեղ մրցատարածությունն առաջինը ավարտեց Մայիս Ասրեսյանը:

Այս մրցումները նաեւ ընտրական բնույթ ունեին. նրա արդյունքներով որոշվեցին այն հեծանվորդները, որոնք հանդես կգան Իրանի Աղվաս քաղաքում մարտի 4-ից սկսվող միջազգային մրցումներում: Ահա այդ վեցյակը՝ Մայիս Ասրեսյան, Արսեն Ղազարյան, Արմեն Գյոզալյան, Սամվել Հովհաննիսյան, Վազգեն Դուլիջանյան, Վահագն Կարապետյան: Նշենք, որ վեցն էլ «Էրեբունի» հեծանվային կենտրոնի սաներն են, բոլորն էլ սովորում են ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտում:

ԹԵՆԻՍ

Մրցաշարից մրցաշար

Աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստները անընդհատ «չվում» են մրցաշարից մրցաշար: Հենց նոր են ավարտվել տղամարդկանց երկու խոշոր մրցաշարերը Հոլանդիայի Ռոտերդամ եւ ԱՄՆ-ի Մեմֆիս քաղաքներում, եւ դրանցից անմիջապես հետո Լոնդոնի եւ Սկոցոնայի խաղադաշտերում ծայր առան նոր թեժ մենամարտերը:

Անգլիայի մայրաքաղաքում անցկացվող մրցաշարի առաջին շրջանում այսպիսի արդյունքներ գրանցվեցին. Թոմաս Էնկվիստը (Շվեդիա) հաղթեց Մարկ Ռոսեին (Շվեյցարիա)՝ 6-1, 6-3, Ռիխարդ Կրայչեկը (Հոլանդիա)՝ Ջեֆ Տարանգոյին (ԱՄՆ)՝ 6-4, 6-2, Հիշամ Արազին (Մարոկկո)՝ Բոգդան Ուլիգրախին (Չեխիա)՝ 7-5, 6-4, Դեւիդ Պրինոսիլը (Գերմանիա)՝ Անդրեյ Պավելին (Ռումինիա)՝ 7-6, 6-3: Ուժեղներից երկրորդ շրջան է մտել նաեւ խորվաթ Գորան Իվանիշեւիչը (նա պարտության է մատնել հոլանդացի Յան Սիմերինկին):

Հետաքրքրությամբ է սպասվում ռուսաստանցի Եվգենի Կաֆելնիկովի ելույթը: Առաջին խաղը նա անցկացնելու է շվեդ Մագնուս Գուստավսոնի հետ: Վերջինս լուրջ մրցակից է: Ի դեպ, այս երկու թենիսիստների հանդիպումների հաշիվը առայժմ հավասար է՝ 3-3:

Այժմ Կաֆելնիկովն աշխարհի ուժեղագույնների ցուցակում զբաղեցնում է երկրորդ տեղը եւ թիվ առաջին թենիսիստ Փիթ Սամփրասից (ԱՄՆ) ետ է մնում ընդամենը 58 միավորով: Եթե նա հասնի այս մրցաշարի եզրափակիչ, ապա կգլխավորի դասակարգման ցուցակը: Նախատեսվում էր, որ Սամփրասը հանդես կգա ամերիկյան Սկոցոնայում սկսված մրցաշարում, սակայն հին վնասվածքը զգացնել տվեց, եւ թենիսիստն ու նրա մարզիչները որոշեցին չվտանգել:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Դուրով: 2. Արոս: 3. Մայն: 4. Կիտար: 7. Բոտկին: 8. Երվանդ: 9. Կետլեր: 13. Երաշխավոր: 14. Դրաստամաս: 17. Կատող: 18. «Մանոն»: 19. Օհմ: 20. ԱՊՀ: 23. Բյուրաս: 25. Ավետիս: 26. Եվրոպա: 30. Ռասել: 31. Մաշիս: 33. Աոկա: 34. Կլիկ:

Հորիզոնական

5. Շուբերտ: 6. Ռայնիս: 10. Ռոզով: 11. Տորոն: 12. Գալեն: 15. «Արծվաբերդ»: 16. Ռիակ: 18. Մղեղ: 19. Օդա: 21. Ստախոհ: 22. Պատանդ: 24. Սահ: 27. Այեդ: 28. «Նիվա»: 29. Մորգենթաու: 32. Զաման: 33. Ամիակ: 35. Փարդի: 36. Դե Սիկա: 37. Շիշկին:

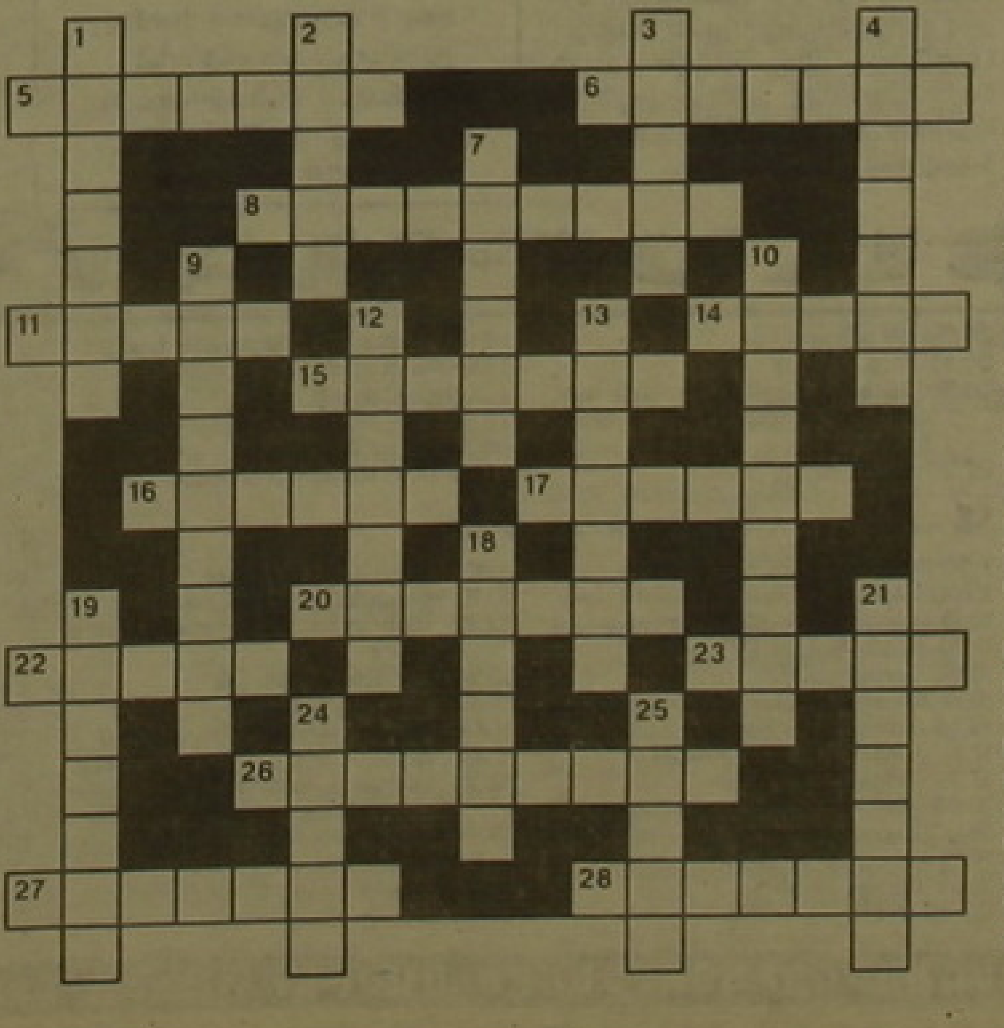

Ուղղահայաց

1. Հին հույն փիլիսոփա եւ տրամաբան: 2. Միրգ: 3. Էլեկտրամագնիսական հեռագրական ապարատը ստեղծող գյուտարար: 4. Գերմանացի ֆիզիկոս: Նոբելյան մրցանակակիր: 1895-ին հայտնաբերել է նոր տեսակի ճառագայթներ, որոնք կոչվում են նրա անունով: 7. Պոլսահայ գրող, «Արմտան» ժողովածուի հեղինակը: 9. Հայ ծովանկարիչ, աշխատել է Այվազովսկու արվեստանոցում: 10. Անգլիացի ֆիզիկոս, ռադիոակտիվության եւ ատոմի կառուցվածքի մասին ուսմունքի հիմնադիրը: 12. Ռուս հայտնի վիրաբույժ: 13. Քաղաք Ուզբեկստանում, մարզի կենտրոն: 18. Ֆրանսիացի նկարիչ եւ քանդակագործ, իմպրեսիոնիզմի հիմնադիրներից: 19. Պողպատագործի ստեղծագործություններից: 21. Հունաստանի հռոմեական կառավարիչ, որը Հիսուս Քրիստոսին խաչելու հրաման էր արձակել: 24. «Նարոլեոն» պատմավեպագրական վեպի հեղինակը: 25. Բոշխազգիների ընտանիքի ճահճային խոտաբույս:

Հորիզոնական

5. Վերածննդի շրջանի իտալացի նկարիչ: 6. Լեհական պար: 8. Եվրոպական եւ ամերիկյան հոգեւոր մշակույթում XVIII-XIX դդ. տարածված գաղափարական եւ գեղարվեստական ուղղություն: 11. Հարբածությունից նոր սթափվող, հարբածությունը լրիվ չանցած վիճակ: 14. Անգլիացի ֆիզիկոս, Նոբելյան մրցանակակիր: Նրա անունով են կոչվում ֆիզիկայում մի շարք հասկացություններ, օրենքներ, սարքեր: 15. Հայկական զինատեսակ: 16. Վեց էլեկտրոդով էլեկտրոնային լամպ: 17. Մեքսիկացի որմնանկարիչ: 20. Մարդկային հոգեբանությունն իմացող, ճանաչող մասնագետ: 22. Ֆրանսիացի նկարիչ, պոստիմպրեսիոնիզմի ականավոր ներկայացուցիչ: 23. Մեսիա, ...: 26. Հայ խորհրդային նկարիչ: Նրա ստեղծագործություններում կարեւոր տեղ է գրավում բնանկարչությունը: 27. Շոգից պաշտպանվելու համար սյուներով եւ կամարներով ծեփավորված բուսածածկ միջանցք: 28. Ռուս գրող Գոնչարովի վեպերից:

Կազմեց Ս. ՀԱԿՈԲՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հետքերով

ՌԵՊԼԻԿ

Ամերիկային տես, մեզ ծեռ է առնում

Մենք լավություն անող ու լավություն գնահատող ժողովուրդ ենք: Մենք կարող է շատ բան մոռանանք, բայց իրավունք չունենք Ամերիկայի պես երկրի լավությունները մոռանալու: Մենք գիտենք, թե Ամերիկան ինչու է հայերիս լավություն անում. հարազատ մոր նման գիրկը բացում է ու ասում. «եկեք, հայե՛ր, ես ձեր ցավը տանեմ: Եթե Կոլումբոսի հետ հայեր չլինեին, դժվար թե մեկ ուրիշն ինձ հայտնաբերեր ու գուցե մինչեւ հիմա էլ անհայտ մնայի»: Երախտապարտ է Ամերիկան: Լավությունը չի մոռանում: Մենք էլ գիտենք, որ եղեռնից հետո նույն Ամերիկան աշխարհի տարբեր երկրներում որբանոցներ բացեց, հայոց որբանոցներով ողողեց աշխարհը եւ նպաստեց որբահավաքի աշխատանքներին: Չենք մոռանում: Դարեր կանցնեն, բայց մենք չենք մոռանա, որ նույն Ամերիկան Սպիտակի երկրաշարժից հետո անպակաս արեց մեր լոբին, ձեթը, ոսպը, նավթը, մարդասիրական այլ կարոգներ:

Եվ երբ ասում են՝ Ամերիկան օգնում է Հայաստանին, որովհետեւ շահեր ունի, ես չեմ հասկանում: Եվ ինչո՞ւ պիտի հասկանամ: Շատերն էլ ասում են՝ դա դիվանագիտական խաղ է: Եղբա՛յր, ի՞նչ դիվանագիտական խաղ, հազիվ է պրծնում իր լոբուց, ձեթից, երկրում ազատ տարածքներ են բացվում: Ինչ-որ է: Թող Ամերիկան մեզնից շնորհակալ լինի, որ մենք հետաձգում ենք մեր պետականության կառուցումը եւ զբաղվում ենք իր լոբին, ձեթը յուրացնելու գործընթացով: Այո, Ամերիկան լուրջ երկիր է իր փառուների նման: Բայց Ամերիկայի մի բանը չեմ հասկանում: Նրան ինչո՞ւ է թվում, թե հայերը հումոր չունեն: Ունենք, ինչո՞ւ չունենք: Բայց մեզ փորձում է ծեռ առնել: Եղա՞վ, Ամերիկա, որ մի կում ձեթ ես տալիս, մի բուռ լոբի, պիտի ծե՞ռ առնես: Մեր երկրի էն խավարչտին տարիներին, երբ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ավերում էր, ապատականում հայոց երկիրը, Ամերիկան Հրանտ Բագրատյանին «Դարի մարդ» կոչում շնորհեց: Սոված, ծարավ էինք, լույս էլ չկար, դրա համար չհասկացանք՝ ծե՞ռ է առնում: Որ մի բուռ լոբի ես տալիս, պիտի ծե՞ռ առնես: Ոչինչ: Ամերիկան է, կարծում է հումոր էլ չունենք: Վերջերս էլ նույն Բագրատյանին ոչ թե 101 տարվա, 150 տարվա, այլ միանգամից «Հազարամյակի մարդ» կոչում է շնորհել: Չե՞ս ես առել, այ Ամերիկա: Մեզ տեղն է, Կոլումբոսի հետ հայերս ինչ ինչի՞ հայտնաբերեցինք, որ էսօրվա օրը դու մեզ ծեռ առնես:

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ

ԶԱՆԳ

Չբացահայտված սպանությունների անվերջանալի շղթա

Հանրապետությունում մոլեգնող սպանությունների շղթան կարող է շարունակվել անվերջ, քանզի փաստ է եւ անվիճելի իրողություն, մինչ օրս սպանությունները մնում են չբացահայտված եւ անպատիժ:

1996-97-ին Երեւանում կատարված Հայաստանի ազատագրության հայ գաղտնի բանակի ԱՍԱԼԱ-ի անդամներ Դավիթ Դավիթյանի, Աբրահամ Խամիսյանի սպանություններից մինչ օրս մանրամասներ չեն հրապարակված: ՆԳ եւ ԱԱ նախարար Սերժ Սարգսյանը 97-ի նոյեմբերին հրավիրած մամուլի ասուլիսում լրագրողներին հավաստեց. «Բոլոր հիմքերն ունենք ասելու, որ մի քանի ամսվա ընթացքում այդ սպանությունները կբացահայտվեն»: Իր հերթին ՀՀ նախկին գլխավոր դատախազ, հանգուցյալ Հենրիկ Խաչատրյանը 98-ի փետրվարին մամուլի ասուլիսի ժամանակ «Ազգին» տեղեկացրեց, որ «Դավիթ Դավիթյանի եւ Աբրահամ Խամիսյանի սպանությունները կատարվել են նույն զենքով, ենթադրաբար միեւնույն մարդկանց կողմից», եւ ցավով նկատեց, որ «քննության ընթացքում լուրջ տեղաշարժեր չկան, քանի որ գործին խոչընդոտում է ՆԳ եւ ԱԱ օպերատիվ ծառայությունը»:

Արդեն մի քանի տարի է, ինչ ՀՀ դատախազությունն ու ՆԳ եւ ԱԱ նախարարությունն ի վիճակի չեն բացահայտելու հասարակական հնչեղություն ստացած շատ սպանություններ, իսկ զուգահեռ օրեցօր ընդլայնվում է շղթան: Երբ փորձեցինք նախարար Սերժ Սարգսյանից տեղեկանալ, թե ԱՍԱԼԱ-ի գործի քննությունն ինչ փուլում է, պատասխանը կարճ էր եւ խուսափողական. «Նորմալ հետաքննության փուլում է»: Այն, որ Հայաստանում, ինչպես փաստում են դատախազությունն ու ՆԳ, ԱԱ նախարարությունը, նախորդ տարիների համեմատ սպանությունների տոկոսն էականորեն բարձրացել է, չհավատալու հիմքեր չկան, բայց փաստ է, որ 93-ից մինչ օրս հասարակական հնչեղություն ստացած սպանություններից դեռեւս ոչ մեկը բացահայտված չէ:

Ա. Ս.

Մոնիկա Լեւինսկին դեռեւս սիրո՞ւմ է Քլինթոնին

Պատասխանը շուտով կիմանանք

Մոնիկա Լեւինսկին օրերս հարցազրույց է տվել ABC հեռուստաընկերությանը, ուր թղթակցին ներկայացնում է իր վերաբերմունքը ԱՄՆ նախագահի, նրա տիկնոջ եւ անկախ դատախազ Քեննեթ Սթարի մասին եւ մասնավորապես պատասխանում այն հարցին, թե ինքը դեռ սիրո՞ւմ է Բիլ Քլինթոնին: Հարցազրույցը եթեր է տրվելու մարտի 3-ին, սակայն առանձին հատվածներ ABC-ի թղթակիցը ներկայացրել է Ռոյթեր գործակալությանը:

Անդրադառնալով Քլինթոնի նկատմամբ Լեւինսկու տածած զգացմունքներին, թղթակիցը հրաժարվել է որեւէ պարզաբանում տալուց. «Ես չեմ կարծում, թե ձեզ կպատասխանեմ, միայն կասեմ, որ գիտեմ պատասխանը»:

«Լեւինսկին զգում է, որ իր մնացած կյանքի համար ամենակարեւորը հեղինակության բարձրացումն է», ասել է թղթակիցը՝ ավելացնելով, որ Լեւինսկին կարող էր իր պատմությունը վաճառել «մեծ գումարով», սակայն ընտրել է ABC-ն, որը ոչինչ չի վճարել հարցազրույցի համար:

«Լեւինսկու հետ շատ դյուրին է շփվելը, նա շատ բացսիրտ է, սակայն երբեմն կարող ես պարզել, որ նա շատ բարդ է: Արամիս է եւ հեշտությամբ է ընկալվում», ասել է թղթակիցը: Թե ինչո՞ւ է կապվել ամուսնացած տղամարդու հետ, Լեւինսկին պատասխանել է, որ այդ հարցն ամբողջ դատավարության ընթացքում ամենադժվարն է եղել: ABC-ի թղթակիցը հարցազրույցին նախապատրաստվելիս 6 անգամ ընթերցել է Սթարի զեկույցը եւ անթիվ հեռախոսազրույցներ ունեցել Լեւինսկու հետ: Հարցազրույցի մանրամասները կներկայացնենք, երբ եթեր արձակվի ABC-ի հեռուստաալիքով:

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID), Կրթական զարգացման ակադեմիան (AED) եւ Sibley International-ը

տեղեկացնում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը կկայանա **մարտի 1-ին, ժամը 11:30-ին** Թեքեյան մշակութային կենտրոնում *(Խանջյան 50)*:

Հանդիպումը կվարի ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի անդամ **Ներսես Երիցյանը**:

Թեման՝ «ՀՀ կենտրոնական բանկի նպատակներն ու իրականացվող գործառնությունները»:

ԱՐՄԵՆՏԵԼԸ

ՏԵՂԵԿԱՑՆՈՒՄ Է

բջջային հեռախոսակապի բաժանորդներին, որ սույն թվականի փետրվարի 24-ից մարտի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում բջջային ցանցի ընդլայնման աշխատանքների պատճառով բջջային հեռախոսակապը, հիմնականում գիշերային ժամերին, կաշխատի խափանումներով, որի համար նախապես ներողություն ենք խնդրում:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ
ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Գրիգոր Արծրունի փ. 28 շենքի 28 բնակարանը, 120 քմ ընդհանուր տարածքով, 5/5 հարկում, վերանորոգված, մեծ եւ գեղեցիկ պատշգամբով, երկաթե դռնով, ծեղնահարկով: Գինը՝ պայմանագրային, *հեռ. 26-75-21:*

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
ՍԵՓԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

Արաբկիրի շրջանի Ոսկան գյուղում 1000 քմ տարածքով, բոլոր հարմարություններով: Ունի 7 սենյակ, ավտոտնակ, արտեզյան ջուր: Գինը՝ պայմանագրային: Հնարավոր է փոխանակում Երեւան քաղաքի 3 սենյականոց բնակարանի հետ:

Հեռ. 77-05-39 (Վոլոդյա)

Փնտրվում է

1 կամ 2 սենյականոց վարձով բնակարան Երեւանի որեւէ թաղամասում՝ կահավորված եւ հեռախոսով: Զանգահարել 24-71-29, 58-18-41:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

եռահարկ, փոքրիկ այգով սեփական տուն Մոնումենտում (առանց ներքին հարդարման):

Զանգահարել 58-33-26
ժամը 18:00-23:00

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

24 փետրվար

9.05 Հեռուստասերիալ «Կարմիրան Թենիեռ»
9.30 Մուլտսերիալ «80 օր աշխարհի շուրջը»
10.00 Հայլուր
10.20 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
11.10 Գ/ֆ «Պաղպաղակ վանիլով եւ ելակով»
12.40 Կես կատակ-կես լուրջ
13.00 Հայլուր
13.15 Միասին («Միր»)
17.00 Հայլուր
17.20 Հեռուստասերիալ «Կարմիրան Թենիեռ»
17.45 Մուլտկինոնկար «Կռունկի փետուրները»
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Ռուբիկոն
19.30 Գործարար մարդիկ
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Հեռուստակրկեսային
20.50 Այսօր
21.10 Ասպեկտ
21.45 Շրջադարձ
22.35 «02»
23.10 Հեռուստասերիալ «Խուզարկու Նեշ Բրիջես»
00.00 Հայլուր

09.00 Տոմար
11.00 Գ/ֆ «Մեզ պես մարդիկ»
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Գիտատեղեր
20.15 Կամ... կամ
21.10 Պարապ զրույց
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Ալեն Դելոնը «Երեքին պետք է վերացնել» ֆիլմում
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 Մութ սենյակ
00.30 Գիշերային կինոսրահ. Ժան Կլոդ Վանդամը «Առավելագույն ռիսկ» ֆիլմում
02.30 Սուրհանդակ

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Սինդբադի նոր արկածները»
16.45 Զունգլիների կանչը
17.10 Մանկական անեկդոտներ
17.35 Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
19.00 Նորություններ
19.15 Գուշակիր մեղեդին
19.45 Այստեղ եւ հիմա
20.05 Մարդը եւ օրենքը
20.45 Սերիալ «Հավերժական կանչ»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.50 Գ/ֆ «Պոլինինի պատմությունը»
00.35 Օրվա նորություն
00.55 Սան Ռեմոյի երգի փառատոն

РТР

8.00, 10.30, 10.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.50 Սպորտային փոստով
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտություն, երաժշտություն...
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.30 Լուրեր
12.30 Սերիալ «Պեստերուզյան զարդեղինների հանցագործությունը»
13.30 Չինաստան. 40 տարի անց
14.30 Խաղում բազմոցի վրա
14.55 Անշարժ գույքի խաղում
15.30 Սերիալ «Ճան քիթը»
16.20 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.15 Մուլտֆիլմեր «Երեք գորտուկ», «Ռազմական գաղտնիք»
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
19.00 Համակարգիչ
19.10 Օլեգ Յանկովսկու հոբելյանին. գ/ֆ «Տունը, որ կառուցել էր Սվիֆտը» (1-ին սերիա)
20.30 Կրկնակի դիմանկար
21.40 Մանրամասներ
21.55 Ինքդ քեզ ռեժիսոր
22.25 Կինոյի ժամ. գ/ֆ «Ռոբոտ ոստիկանը»
00.15 Սերիալ «Կեղծավորը»
01.15 Հերթապահ բաժանմունք
02.00 Ակտորդ
02.30 Դպրոցային սպորտաձեւեր. աշխարհի առաջնություն
03.00 Սպորտային փոստով

«ՍՓՅՈՒՌ». ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ: Հեռախոսներ 569393, 581351

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դաշտ 69149. Պատվեր 1002 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 23. 02. 1999 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@